

Priprava statotov se vključuje v vseljudo razpravo o ustavi

Tovariša Milana Baškoviča, tajnika okrajnega komisije za proučevanje ustave in pripravo statotov ljudskih odborov smo naprosili, da je odgovoril na dve vprašanji našega uredništva v zvezi s sestavljanjem novih statotov ljudskih odborov

Tovariš Baškovič, kako daleč so prišle občinske komisije za izdelavo statotov in kaj nam lahko poveste o njihovem dosežanju delu, izkušnjah in uspehih?

merjati novomeški osnutek z osnutki drugih občin. V sredo bomo namreč začeli sistematično obdelovati posamezna poglavja statotov, pri čemer nam bo kot izhodišče služil novomeški statut.

Na vprašanje o tem, kako daleč so prišle občinske komisije za izdelavo statotov, je pravzaprav nekoliko težko precizno odgovoriti, ker se položaj iz dneva v dan spreminja, in sicer v dobrem smislu. V okrajnem merilu ugotavljamo potek priprav statotov praktično v različnih fazah in ob določenih obdobjih. Nedvomna pa je ugotovitev, da se v novomeški občini najtemeljiteje lotili priprav za statute. Do nedavnega so v drugih občinah v glavnem imeli le teze ali okvirno obdelano snov za posamezna poglavja.

Opazno prelomnico v pripravah statotov pomenita posvetovanji s tajniki občinskih ljudskih odborov in zatem s predsedniki v juliju 1962. Na teh posvetovanjih smo se spoznavno odločili za pospešeno delo na statutih, pri čemer naj se vsaj v eni občini, ki je s pripravami najdlje, skoncentrirajo sile in napor, da se v najkrajšem času pripravi prvi osnutek celotnega občinskega statuta. Glede na dosežanje priprave, na kadrovske in vse druge pogoje je bila za to nalogo določena občina Novo mesto.

Navedena občina se je takoj z vso resnostjo lotila posla. V začetku septembra je bil prvi osnutek statuta novomeške občine predmet večdnevne kritične razprave v občinski statutarni komisiji. Ta osnutek je potem doživel nekaj korektur ter bil ponovno obdelan; nova redakcija bo šla ponovno v obravnavo. Jasno je, da v sedanji fazi tudi še tako popoln osnutek ne more biti dokončen.

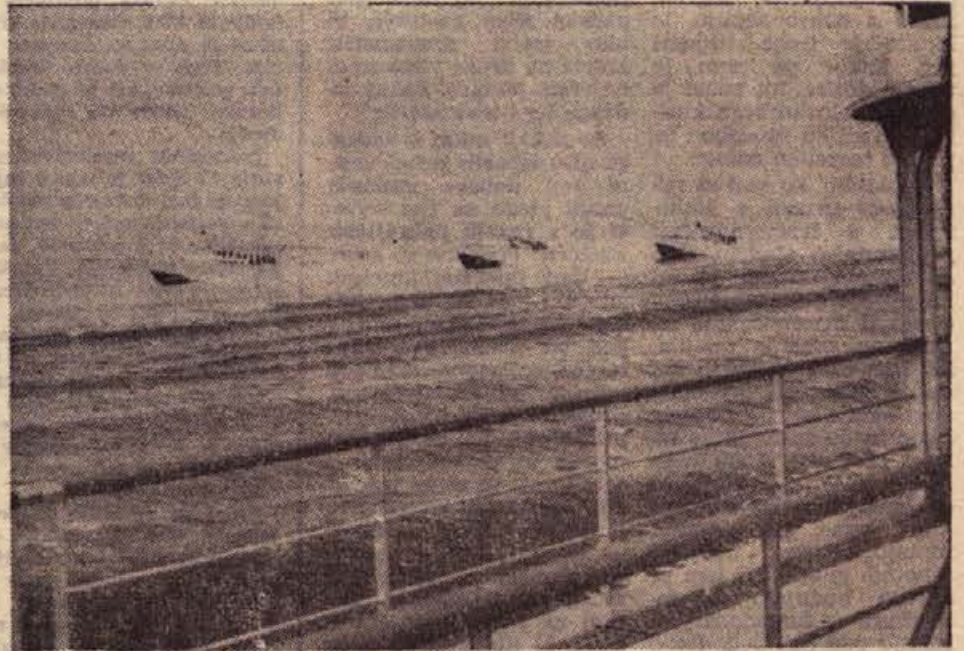
Novomeški osnutek statuta je bil posredovan ostalim občinam v okraju, da ga uporabijo kot pripomoček in zgled, nikakor pa ne kot šablono. Dostavljen je bil tudi strokovnjakom republiške ustavne komisije, ki je pregledala vse doslej izdelane osnutke v republiki, novomeški pa je bil ocenjen kot eden izmed tistih redkih primerov, ki so precizni, realni in ustrezajo svojemu namenu. Seveda je bil tudi ta statut deležen splošnih in podrobnejših kritičnih pripomb.

Na posvetovanju razširjene okrajne komisije za pripravo statotov 11. oktobra 1962 je bilo ugotovljeno, da zadnje dni tudi v ostalih občinah hitro napredujejo ter bo mogoče že v prihodnjih dneh pri-

imeli pravočasno zastavljene temelje in streho, narkar bi to osnovo povezali, dokončali in do kraja uredili vse podrobnosti fasade.

Kot sem že omenil, smo ta namen le deloma dosegli. Vendar smo z opravljenim do neke mere lahko zadovoljni, saj je kvaliteto in bo služilo kot trdna osnova za dokončanje dela, ki pa se časovno ne bo dosti odmaknilo od obdelave zvezne, zlasti pa republiške ustave. Kaže celo, da bo obravnavanje oziroma spoznavanje republiške ustave časovno sovpadlo z začnjo fazo izdelave statutnih osnutkov; prav v republiški ustavi pa bo največ podrobnih rešitev in stališč, ki se neposredno navezujejo na statute.

Po izjavah zastopnikov občinskih komisij na četrtkovem zasedanju kaže, da bomo imeli nekje do sredine novembra v glavnem vse statute v naših občinah kot osnutek pripravljene. Vzporedno bo posamezna komisija pregledovala besedila in preizkušala njihovo usklajenost z ustavnimi načeli in zakoni. Ta usklajenost je namreč nujna sedaj, še bolj pa bo v bodočem obdobju, ko bodo morali biti med seboj v soglasju predvsem temeljni akti federacije, republike, okraja in komune. Isto velja seveda za statute ljudskih odborov. Ker bo bodoča zakonodaja ureditev na podlagi ustavnih načel marsikje drugačna od sedanje, tudi ta primerjava ne bo preveč enostavna in pomeni odgovorno nalogo, zlasti za pravne strokovnjake.

Prizadevni Foto klub Videm-Krško je v nedeljo dopoldne v dvorani podjetja ELEKTRO KRŠKO na Vidmu slovesno odprl II. medklubsko razstavo črno-bele fotografije. Razen 75 avtorjev iz 25 klubov od Skopja do Kranja sodeluje na tej razstavi fotografij prvič tudi predsednik FLRJ tovariš Josip Broz Tito. Tovariš predsednik razstavlja svoja dela, ki jih je kot navdušen fotoamater posnel na svojih potovanjih doma in po svetu. Prikazujemo vam eno izmed izvirnih fotografij tovariša Tita: ROJNI POZDRAV, parado borbenih čolnov. — Razstava bo odprta do vključno nedelje

Lepa slavnost na Gradišču

V nedeljo, 14. oktobra, so se okoliški prebivalci in preživeli borci iz šentjernejskega področja zbrali na lepi slovesnosti pri odkritju spomenika padlim, ki stoji na pokopališču v Gradišču. Arhitektonsko zelo lepo izdelani spomenik, na katerem so vklesana imena 10 padlih borcev domačinov, 10 žrtev, ter napis, ki govori, da leže pod rušo en neznan ruski partizan, štirje borci italijanske brigade Fontanot, trije borci XV. primorske brigade, in trije neznan partizani, sta z združenimi močmi postavili krajevno organizacijo ZB iz Orehovice in Čadraž. V programu so ob otvoritvi pionirji šentjernejske šole sodelovali z več recitacijami, pevski zbor iz Orehovice je

pod vodstvom upravitelja Marjana Missona zapel več žalostink, šentjernejska godba na pihala je igrala žalne koračnice, vznemljive spomenika pa so obložili z vencem.

Jože Zamljen-Drežče je v nagovoru, preden je odkril spomenik, nanizal mnogo lepih misli in spominov na leta revolucije, omenil velik razvoj in napredek, ki ga je doživelo po vojni okoliško področje, ter nadvse lepo strnil ugotovitve o trdni in neuničljivi povezanosti revolucije z današnjim dnem v misli: »Enajst neznanih junakov in 20 najboljših iz tega okoliša mirno spi pod to grudo naše prelepe, s trdom, znojem in krvjo prepojene zemlje. Njihova žrtev ni bila zaman, saj predstavljajo vsi padli, ki leže razkropljeni po naši ljubljeni domovini, trden in nepo-ustljiv temelj naše nove socialistične domovine!«

Spomenik, ki je dostojna oddolžitev padlim na orehoviškem področju, je prevzel v varstvo odbornik ljudskega odbora Novo mesto. Pri slovesnosti smo pogrešali predstavnik ObLO in občinskega političnega vodstva, ki se kljub vabilom obeh krajevnih organizacij ZB otvoritve niso udeležili. Popoldne je bilo v Gradišču prijateljsko srečanje borcev.

Občinske konference ZKS

Se ta mesec bodo v vseh občinah letne konference Zveze komunistov. Prva bo 23. oktobra v Vidmu-Krškem, nato pa slede: 25. 10. v Metliki, 26. 10. v Črnomlju, 27. 10. v Sevnici, 29. 10. v Trebnjem, 30. 10. v Brežicah in 31. 10. v Novem mestu.

Seminar za aktiv SZDL

Okrajni odbor SZDL bo priredil od 5. do 7. novembra v Dolenjskih Toplicah tridnevni seminar za aktiv Socialistične zveze našega okraja. Program z opisom posameznih referatov in koreferatov so te dni že razposlali vsem povabljenecem, med katerimi so razen članov izvršnega odbora in predsednikov nekaterih komisij pri okr. odboru SZDL tudi vsi predsedniki in sekretarji občin-

skih odborov SZDL, predsedniki raznih komisij pri ObO SZDL, predsedniki vodstev drugih množičnih organizacij v okraju in občinah ter drugi politični delavci. Namen seminarja je usposobiti aktiv Socialistične zveze v okraju za uspešno uresničevanje nadaljnjih nalog SZDL. Zato bodo udeleženci seminarja po predavanjih v razpravi temeljito obdelali številna vprašanja, ki jih zajemajo tri osnovne teme seminarja: Aktualni gospodarsko-politični problemi, Delovanje SZDL v komuni in Ustava, statuti in Socialistična zveza.

Asfaltiranje gorjanske ceste

Od gostilne »Pri Zajcu« proti Koroški vasi so pretekli teden asfaltirali prve metre obnovljene gorjanske ceste. Če jim vreme ne bo nagajalo, bodo dela na dokončani podlagi lahko nadaljevali. Ze zdaj, ko obnovljeni odsek še ni asfaltiran, pa je pravi užitek peljati se po cesti, ki je kakor nova. Kaže, da bo po celotni obnovi ceste prek Gorjancev prava gorska cesta z vsemi mikavnostmi, ki jih nudi voznja v hribe.

VREME

OD 17. DO 28. OKTOBRA

Padavine z ohladičivjo pričakujemo okrog 21. in 28. oktobra (okrog 21. oktobra sneg skoraj do nižin). V ostalem suho oz. lepo vreme. Po 21. oktobru močnejša slana, toda pozneje postopna otoplitev.

Dr. V. M.

Tovariš Edvard Kardelj z družino ob Krki in v Beli krajini

V soboto dopoldne je obiskal naš okraj tovariš Edvard Kardelj s soprogo Pepeco in sinom Borutom, v njegovem spremstvu pa so bili tudi dr. Darko Černej s soprogo, Franc Pirko-vič, Niko Belopavlovič in predstavnik Okrajne ribiške zveze Brane Suhy in Stojan Jakovičević. Tovariš Kardelj je dopoldne lovil lipane in sulca pri Soteski, popoldne pa prav tam tudi ščuke. Ze lani smo poročali, da je tovariš Kardelj dober športni ribič, kar se je tudi tokrat znova pokazalo. Ujel je nekaj zelo lepih lipanov — tokrat jih je lovil prvič v življenju — največ veselja pa je imel s pogumnim, kakšnih 5 kg težkim sulcem, ki ga je potegnil na suho. Predstavnik Okrajne ribiške zveze sta znova ugotovila, da je dragi gost predvsem tudi zaveden športni ribič: vse podmerske ribe je spustil nazaj v Krko, prav tako pa tudi nekaj merskih rib. Bil je zadovoljen z malim ulovom, čeprav je dosegel zelo lepe uspehe. Tovariš Kardelj je bil na oddihu in ribolovu izredno dobre volje in zelo razpoložen spričo lepih uspehov ob Krki. Popoldan je na povabilo Nika Belopavloviča obiskal tudi Belo krajino. Na sliki: tovariš Edvard Kardelj kroti sulca pod jezom v Soteski; po 15 minutah sta ga z Brancetom Suhyjem že imela v mreži.

Zakaj ni umetnih gnojil?

Letošnji jesenski setvi posvečamo posebno pozornost. Boj se bje za to, da zasejemo predvidene površine z visokorodnimi vrstami pšenice in da bi prihodnje leto poželi dovolj pšenice zase in še morda za izvoz. Osvoboditi se moramo nje po uvozu pšenice, za katerega nam ne bi bilo treba trošiti dragocenih deviz, saj razpolagamo z dobro zemljo, iz katere je treba iztisniti več, kakor pa nam je uspelo doslej. Na kocki je čast jugoslovanskega kmetijstva, ali bo sposobno izpolniti to veliko nalogo.

V nedeljo, ko sem se miogrede ustavljal v Maharovcu v šentjernejem okolju, sem se nemalo začudil, ko so mi povedali, da kmetje-koparanti zaman čakajo na seme in umetna gnojila. Bil sem namreč prepričan, da je glede na pomembnost akcije za vse poskrbljeno in da se ne more nikjer zatakati. Toda očitno je, da se je zataknilo in da kmetje marsikje sejejo staro seme, ker drugega nimajo, brez uporabe umetnih gnojil. Pri tem se seveda hudujejo in zadržanim funkcionarjem molijo pod nos pogodbe o proizvodnem sodelovanju, kjer je črno na belem zapisano, da bo zadruga v proizvodnji prispevala seme in umetna gnojila, namesto tega pa prispeva več odgovor: »Nimamo.«

Sprva sem mislil, da leži krivda zgolj na zadrugi. Kasneje, ko sem se začel zanimati, kako in kaj, sem ji nekaj odpustil, čisto vse krivde pa le še ne. Zvedel sem namreč, da je širilo po Jugoslaviji zajetih v kooperacijo mnogo več površin, kakor je bilo predvideno, zaradi česar se je povečal pritisk na umetna gnojila. Toda hkrati sem tudi prebral vest, da industrija umetnih gnojil v prvih šestih mesecih ni delala s polno zmogljivostjo. Zda pa se je nenadoma povečal pritisk in na industrijo in na transport, ki ne moreta naenkrat zadovoljiti vseh potreb.

Postavlja se vprašanje, zakaj industrija umetnih gnojil v prvi polovici leta ni delala s polno zmogljivostjo, saj je glede na spodbude (na primer višje odkupne cene) bilo pričakovati, da bo med kmetijskimi proizvajalci več zanimanja za pridelovanje pšenice. Dalje: ko je bilo jasno, da je preveliko povpraševanje po semenski pšenici »San pastore«, bi bilo treba preusmeriti kmete na druge visokorodne vrste pšenice. Zakaj zadržuje tega niso storile?

Se nekaj: zakaj si zadržuje niso izborile nekaj vrstni red dobave umetnih gnojil glede na čas setve, ki je v raznih pokrajinah različen? Ponekod so setev — brez uporabe umetnih gnojil — že opravili, ker niso mogli več čakati, drugod pa še ni tako hude tekme s časom. Ponekod umetna gnojila še čakajo, drugim bodo prispevala prepozno. Če pa so kmetje morda le preveč hiteli s setvijo, da se ne bi iznevrili »staremu koledarju«, bi jih bilo treba poučiti, ne pa se sprizniti s setvijo na nezadostno pogojeni zemlji. Navsezadnje gre tudi za pogodbeno obveznost, ki jih zadruga ni izpolnila, kar lahko kvarno vpliva na nadaljnje proizvodno sodelovanje, če ne bomo pravočasno pojasnili objektivnih vzrokov in, če je treba, tudi subjektivne krivde. Računi v kooperaciji morajo biti čisti, odkriti. Proizvodni odnosi z zadrugo morajo biti taki, da bodo vlivali kmetom zaupanje in pripravljenost za boj za večjo kmetijsko proizvodnjo.

Vselej se zavedajmo, da na cesti nismo sami; varujmo svoja in tuja življenja!

Alkohol, čeprav v najmanjši količini, občutno zmanjša pazljivost ljudi. Tako postanejo nevarni sebi in drugim. To velja tako za pešce kakor za kolesarje in, seveda, posebno za voznike motornih vozil.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Revolucija v Jemenu prerašča okvire te države ter obstaja nevarnost, da se razvije širši mednarodni konflikt, kolikor se ne bi v kratkem času utrdil novi revolucionarni režim in čimprej opravil s tujo intervencijo. Ni dvoma, da se v zvezi z revolucionarnimi spremembami v Jemenu prepletajo razni interesi, predvsem pa velesil, ki se boje vplivov na drugih področjih. Saudska Arabija in Jordan skušata reševati z agresijo na Jemen trli fevdalni režim in z njim interese Zahoda, predvsem Velike Britanije in ZDA. Čim pade kralj Saud, je takoj za njim na dnevnem redu Jordanija. Tega se dobro zaveda Zahod in tudi posledic, ker bi zgubil zadnje »kraljevske« figure na šahovnici tega področja.

Predsednik revolucionarne jemenske vlade El Salal je izjavil tujim novinarjem, da ima dokaze o vmešavanju tujih sil v notranje zadeve Jemenske arabske republike in o poskusih, da bi zadušile jemensko revolucijo. Vojaške enote intervencionistov so oborožene z minometi, strojnimi in topovi, medtem ko beduini in jemenska plemena uporabljajo samo puške, nekatere še iz »Napoleonovih časov«. V bojih na jemenski meji sodeluje tudi precej tujih oficirjev in vojakov. Po besedah jemenskega premierja je že taka oborožitev eden izmed dokazov o tuji intervenciji in podpori reakcionarnim silam.

Sodeč po poročilih iz glavnega mesta Jemena, Sane se položajne severni meji izboljšuje, očistevalne akcije dobro napredujejo. Jemenske enote so napredovale na tem področju ter iztrgale monarhističnim silam dve mesti. Poglavitna nevarnost ne prihaja s strani Saudske Arabije, niti njene zaveznice

Jordanije, temveč kaj bo ukrenil Zahod. Predsednik vlade El Salal je obtožil Veliko Britanijo, da hujska šejke in sultane v adenskem protektoratu proti jemenski revoluciji. Če se bi Velika Britanija posrečilo zapletiti razne šejke v medsebojne spopade, bi bilo to zelo nevarno. Velika Britanija ne bi šla v odkrito intervencijo, s tem pa bi ustvarila daljšo krizo in izčrpavala jemensko republiko. Premike britanskih čet na južnih in jugovzhodnih mejah Jemena razlagajo kot vojaške poteze v novem položaju. Nekateri menijo, da gre za

nost, pozneje pa bi se priključili Jemenu. Te zahteve so bile že na dnevnem redu, ko je živel še imam, toda takrat niso hoteli priti pod krvavo fevdalno diktaturo Jemena. Sedaj pa ko se je stanje spremenilo, se vedno bolj odločno slišijo zahteve po združitvi z brati na severu.

SPOPAD NA INDIJSKO-KITAJSKI MEJI

Hkrati z vestmi o bojih v Jemenu pa je prišlo sporočilo o krvavih spopadih na indijsko-kitajski meji v Nefi. ob

Boji v Jemenu

pomoč princu El Hasanu, da bi s svojimi enotami zasedel otok M'on v bližini Bab el Mandeba. Hkrati naj bi bil to pritisk na jemensko vlado, da bi morala odpoklicati nekaj čet iz severnega področja ter jih poslati na južno mejo.

Velika Britanija je vedno bolj zaskrbljena zaradi vpliva, ki ga ima revolucija v Jemenu na Aden, angleško vojaško, pomorsko in gospodarsko oporišče in druge fevdalne države na jugu arabskega polotoka, ki so pod britanskim protektoratom. Kot je znano, so nekatere teh držav pred nedavnim organizirale federacijo, kateri bi Velika Britanija želela priključiti tudi Aden. Politične stranke in prebivalstvo Adena pa se upira sedanjemu statusu in tej britanski zamisli. Zahtevajo neodvis-

vznožju himalajskega pogorja Tagla 4500 visoko. Na indijsko-kitajski meji je nekaj časa vladalo relativno zatišje, prišlo je do izmenjave not med Pekinom in New Delhijem, protestov in do medsebojnih obtoževanj. Indijski premier Nehru je izjavil, da so indijske čete dobile ukaz, naj izenejo Kitajce z severovzhodnega obmejnega področja Indije. To pa je sporno, mejno ozemlje ter si ga lastijo Kitajci in Indijci. Kitajski radio je začel z poostreno gonjo proti Indiji in kot poročajo, so poslali nove kitajske okrepitve na to področje. »Nočemo bojeve je izjavil Nehru stoda moramo zaustaviti napredovanje kitajskih čet...« Na splošno so v New Delhiju prepričani, da gre sedaj predvsem za vnašanje hladne vojne na to področje.

6 milijard škode na leto zaradi slabih cest!

Sekretar izvršnega sveta LS LRS za promet tov. Bojan Polak je na tiskovni konferenci pretekli teden obvestil novinarje, da bomo letos modernizirali v Sloveniji 112 kilometrov cest, medtem ko bo 128 km cest drugega reda dobilo površinsko prevleko. Zda imamo v Sloveniji še kakih 1000 km gramoznih cest, ki so enkrat bolj obremenjene, kot je dopustno. Škoda, ki nastane v Sloveniji zaradi slabih cest, znaša na leto 6 milijard dinarjev. Če bi porabili teh 6 milijard v obliki kreditov za modernizacijo naših cest, bi lahko že v 4 letih modernizirali 1000 km cest. To pa je šte-

vilka, ob kateri se kaže zamisliti. Okrajji, občine in podjetja, ki vlagajo vedno nova sredstva v avtomobile, bi ogromno prihranili že v najkrajšem času, če bi s krediti podprli cestna podjetja, da bi čimprej obnovila slabe ceste.

Priznanje za NOVO-TEKS in Industrijo perila

Na mednarodnem sejmu MODA PO SVETU so v Beogradu pretekli teden razdelili nagrade in posebna priznanja »zlate košute« za najboljšo kvaliteto in lepoto razstavljenih proizvodov. V sku-

pini razstavljalcev metražnega tekstila niso podelili nobene »zlate košute«, pač pa je med štirimi jugoslovanskimi podjetji, ki so dobila diplome, tudi tovarna NOVO-TEKS iz Novoga mesta. Strokovna žirija je nagradila njen kamgarn za moške obleke in blago znamke »Romana«.

V skupini proizvajalcev perila je novomeška INDUSTRIJA PERILA dobila diplomu »priznane kvalitete« za športno srajco »Diksia«.

Previdnosti naj se pridruži še obzirnost! V vaše dobro bo, če olajšate promet. To pa boste dosegli, če boste mislili tudi na druge.

Razstava o delu in življenju slepih

Drevo ob 20. uri bo podpredsednik ObLO Novo mesto Sergej Thorževski odprl v mali dvorani Invalidskega doma v Dol. Toplicah razstavo o delu in življenju slepih. Hkrati bo upokojeni šolski upravitelj Drago Gregorc opisal delegatom skupščine Zveze slepih Slovenije preteklost tega zdraviliškega kraja in njegove znamenitosti. V petek zvečer ob 19. uri bo vse delegate skupščine sprejel predsednik OLO Novo mesto Niko Belopavlovič v dvorani zdravilišča Dolenjske Toplice.

● Predsednik Kennedy je v Američanom poljskega poretka — poročajo ameriški listi — v mestu Buffalo izjavil, da bo od novega Kongresa zahteval, naj iz zakona o zunanjih trgovini odstrani klavzulo, ki izpodbija Poljski in FLRJ pravico države z največjim ugledom.

● V Beograd se je vrnila delegacija SZDLJ, ki je bila od 3. do 12. oktobra na povabilo Vsepoljskega komiteja fronte narodne enotnosti na Poljskem. Delegacijo je vodil Vladimir Bakarič, član izvršnega odbora Zveznega odbora SZDLJ. Poljski list »Tribuna Ludu« je v komentarju ob obisku med drugim napisal, da je »pomemben prispevek jugoslovanskega — poljskemu prijateljstvu.«

● Predsednik Kennedy se bo v četrtek sestal z sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Predstavnik Bele hiše je izjavil, da bo do sestanka prišlo na zahtevo vlade ZSSR. Ameriški veleposlanik v Sovjetski zvezi Foy Kohler pa se je v tork tri ure razgovarjal z sovjetskim premierom Hruščevom. Podrobnosti razgovora niso znane.

● V Elisabethvillu so podpisali sporazum o prekinitvi ognja, po katerem naj bi se končali stalni spopadi med četami osrednje vlade in Katange v Severni Katangi.

● Ameriški zunanji minister Rusk se je sestal z zahodnonemščim zunanjim ministrom Schroederjem. Govorila sta o problemu Berlina.

Vožnja s hitrostjo nad 100 km na uro je malokdaj varna!

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Ljudska skupščina LRS je mesovala in sške odbore priporočilo o nalogah in ukrepih na področju urbanizma, stanovanjske graditve in komunalnega gospodarstva. V priporočilu je med drugim rečeno, da naj ljudski odbori takoj začne z izdelavo in potrjevanjem urbanističnih programov, ki so temelj za smotno urbanizacijo mest, industrijskih središč in takih naseelij, ki imajo perspektivo razvoja. Če pa ne morejo izdelati urbanističnih programov v celoti, naj izdelajo in sprejmejo tiste elemente urbanističnega programa, ki jih zahteva sedanja dinamika razvoja njihovih naselij. Ljudski odbori naj nadalje vsestransko utrdijo urbanistične zavode in organizacije, ki se ukvarjajo z urbanističnim načrtovanjem, da bo to delo čimbolj uspešno. Graditev naj usmerjajo v take gradbene okolišče, ki se že razvijajo ali imajo perspektivo razvoja. Skladno z okoljem je treba graditi večje in višje stavbe, da bi tako čimbolj racionalno uporabili mestno zemljišče in dosegli ustrezno gostoto zgradbe, s tem pa zmanjšali stroške za komunalne naprave. Večjo skrb je treba posvečati tudi varstvu pokrajinskih značilnosti in znamenitosti; upoštevati je treba tudi regionalne vidike. Izpopolnjevanje je treba urbanistično upravno službo s sposobnimi kadri. Odločneje je treba ukrepati proti stihijski in nezakoniti graditvi in jo preprečevati z vsemi zakonitimi sredstvi. — Naloge in ukrepi s področja stanovanjske graditve so prav tako obsejni. Politično stanovanjskega gospodarstva je treba usmerjati z občinskimi programi družbenega in gospodarskega razvoja. Spodbujati in podpirati je treba prizadevanja za racionalnejšo graditev stanovanj. Krepite je treba dati v prvi vrsti tistim jemalcem posojila, ki prispevajo večji lastni delež. Poživil je treba tudi združne graditve. — Ljudska skupščina priporoča ljudskim odborom tudi naloge in ukrepe s področja komunalnega gospodarstva. Med drugim se bodo morale komunalne

organizacije, če imajo za to potrebne pogoje, preobnoviti v gospodarske organizacije, da bi se tudi na tem področju uveljavilo poslovanje po ekonomskem računu in delavsko samoupravljanje.

● Drugo priporočilo Ljudske skupščine LRS ljudskim odborom se nanaša na naloge in ukrepe na področju gospodarstva v letu 1962. V njem je med drugim rečeno, da je treba v naslednjih mesecih usmeriti vse napore v povečanje izvoza vseh vrst proizvodov, v hitrejšo naraščanje proizvodnosti dela in proizvodnje ter v njeno prilagajanje zahtevam trga.

PRIPOROČILO LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

● Uredništvo lista »Žena danes« je nedolgo tega organiziralo razgovor z Lidijo Sentjuro, članico zvezne ustavne komisije, in Latinko Perović, predsednico Konference za družbeno aktivnost žensk. V odgovorih na vprašanja o položaju ženske in njenem mestu v družbi, sta med drugim poudarili, da se je položaj ženske v naši družbi bistveno spremenil in da njene enakopravnosti ni več treba razglati. Ženska se čedalje bolj izenčuje z moškimi tudi družbeno, ne le ekonomsko in politično, namreč kot proizvajalka in upravljavka v podjetju, komuni in drugih samoupravnih telesih. Zato smo že davno pred predosnutkom zvezne ustave v raznih zakonih začeli izpuščati določbe, ki ženski posebej potrjujejo zakonite pravice. Vsa naša zakonodaja govori o državljanu ne glede na spol.

● V petek je bil v Beogradu plenum CK LRM, ki je izvolil za novega predsednika Tomislava Badovinca, ker odhaja dosedanji predsednik Mika Tripalo na novo dolžnost. Plenum, ki je

obravnaval in odobrilo poročilo o delu CK LRM, je sklenil, da bo januarja kongres LRM.

● Zvezni izvršni svet je na zadnji seji sprejel uredbo o sredstvih in načinu izplačevanja odškodnine za nacionalizirana najemniška poslopja in gradbena zemljišča. Odškodnino bodo izplačevali vsakih šest mesecev v gotovini, in sicer iz občinskega sklada za graditev stanovanj. ZIS je nadalje sprejel olajšavo za rudnike, ki bodo odslej plačevali le 2% letnih obresti za kredite, ki jih dobivajo za zalogo drobnega premoga.

● Združeno podjetje »Iskra«, je iz upravičenih razlogov izvršilo rebalans letošnjega proizvodnega plana, s tem da je novi plan nižji za 6,4 odstotka. Napovedi za prihodnje leto pa so zelo optimistične in tudi realne, saj bodo nove kapacitete in izvedeni proizvodni postopki omogočili proizvodnjo v vrednosti 35,5 milijarde din v primeri s sedanjimi 25,8 milijarde.

● V Ljubljani so v soboto odprli IX. mednarodni sejem »Sodobna elektronika«, na katerem razstavlja 130 razstavljalcev iz 16 držav, med njimi tudi 31 domačih podjetij.

● Poslovno združenje lesne industrije je sklenilo, da bodo ustanovili svoj biro za izvoz, v kolikor se podjetji »Slovenijales« in »Kooperativa« ne bi priključili združenju. To utemeljujejo s tem, da morajo imeti proizvajalci vpliv na izvozno politiko.

● Te dni se je vrnila z obiska na Poljskem delegacija SZDLJ, ki jo je vodil Vladimir Bakarič. Poljski list »Tribuna Ludu« je ob tej priložnosti zapisala, da je bil to pomemben prispevek jugoslovansko-poljskemu prijateljstvu.

● Te dni je preminul zaslužni znanstvenik, ki je zapustil neizbrisne sledove v elektrotehnik in ki ima neprecenljive zasluge za razvoj teorije o šahu — akademik prof. dr. inž. Milan Vidmar. Njegova dela s področja elektrotehnike in šaha so prevedena v vrsto svetovnih jezikov.

STOP - življenje ima prednost!

● Pazi, tovariš voznik, sto metrov dalje je oster desni ovinek, nekaj deset metrov naprej pa boš pripeljal na glavno cesto. Hitro zmanjšaj hitrost, prižgi smerne luči in se prepričaj, ali je cesta pred teboj prosta!

● Toda kaj je danes s teboj? Na ovinku bi te zaradi prevelike hitrosti kmalu zaneslo. Smeri nisi nakazal. Si vinjen? Ne, vinjen nisi, saj popolnoma trezno odgovarjaš na vprašanja prometnega miličnika, ki te je ustavil.

● »Kam se vam tako mudi? Zakaj vozite neprevidno? Pokažite mi dokumente: vozniško dovoljenje in potrdilo, da je bilo vozilo na tehničnem pregledu!«

● Dokumenti so v redu in še veljajo. Pa vozilo? Luči? Levi dolgi žaromet ne dela. Zada? Desna smerna luč ne gori. Zavore? »Z vsa naglico vozite okrog trideset metrov in na poseben znak naglo ustavite! Najprej z nožno zavoro!« Kaj je to, zadnje sploh ne primejo. Pa ročna zavora? Ta sploh ne zavira. »Tovariš voznik, fiat bo moral v popravilo. Čimprej, takoj! Kako si upate s takim vozilom na cesto? Plačali boste 500 dinarjev kazni. Če vas še enkrat dobimo, bo kazen hujša.«

Kontrolni organi cestnega prometa, ki so se v ponedeljek, 15. oktobra, namenili po Mirenski dolni skozi Sevnico do Brestanice in nazaj skozi Mokronog, so se najprej ustavili v Trebnjem, ob stičišču v Mirnem, ki prideta ena z Mirne, druga iz Dol. Nemške vasi. Natanko ob sedmih zjutraj je miličnik ustavil avtobus NM 20-39, ki je prišel z Mirne. Avtobus je bil brezhiben in je lahko nadaljeval pot. Voznica fiata NM 24-84 je bila opozorjena, da mora še v ponedeljek takoj popraviti zavore, ker zadnja desna ne prime.

Kontrolo je srečno »prestal« nekaj tovornjakov in mopedistov, nakar je pripeljal traktor 10-69 NM. Voznik ni imel kontrolni-ka o tehničnem pregledu. »Menda sem ga dal za obracun v zadrugi,« se je poskušal izgovoriti. Izgovor je bil neutemeljen, zato je sledila kazen.

Na naslednjem križišču v Dol. Nemški vasi se je kontrolna posadka zadržala malo časa. Ob osmih je bila že na Gomili, kjer pa skoroda ni imela dela.

Nepričakovano se je ustavila na Mirni, pred

Kolenčevo gostilno. Potem ko je pregledala nekaj motoristov in mopedistov, je odšla proti »Danu«, kjer je stal tovornjak SA 19-44. Voznik, doma iz okolice Krupnja v Srbiji, je bil zelo presenečen, ko ga je kontrolor motornih vozil opozoril, da vozi brez zadnjih luči, z obrabljenimi gumami in počeno zadnjo desno vzmetjo. »Pa kako se moglo sve ovo dogoditi?« je začel govoriti v opravičilo. »Preden greste na pot, pregledjte vozilo! Vsak vijak, vsaka lučka mora biti na svojem mestu. Tokrat morate plačati kazen!«

Ob 10.30 je prometni miličnik že ustavil vozila na desnem bregu Save, ob mostu, ki drži v Sevnico. V nekaj minutah je bila že prava gneča vozil: tovornjaki osebni avtomobili, mopedisti, motoristi.

Tovornjak NM 10-23 je pripeljal brez zadnjih luči in registrske tablice zadal. Stop! »Zakaj pridete na cesto brez vsega?« »Ja, veste, najbrž se mi je spotoma pokvarilo.« »Preizkusili bomo tovornjak!« Hitra vožnja naprej, stisnjene zavore in vozilo se spet ustavi. »Nič nimate v redu. Takoj tablico stran!« Voznik ni ugovarjal...

Nekemu Celjanu se je strašno mudilo v Krško, ko je miličnikova tablica pokazala: STOP.

»Kaj, hudiča, pa hočete od mene? Vem, da je moje vozilo v redu in pika. Zakaj ne pustite ljudi, če se jim mudi?« se je začel razburjati. »Tovariš, mesec prometne varnosti je,« mu je miličnik hitro pojasnil. »Kaj me briga ta ali oni mesec, pustite me, da grem,« se je Celjan razburjal. »Šli boste, ko bo vaš avtomobil pregledan, in če bo sposoben za nadaljnjo vožnjo. Dovolite, da ga preizkusimo!«

Luči? Zavorna ne gori! Zavore? Zadnja kolesa se kar naprej vrtijo! Ročna

zavora? Slaba! »Vidite, pa nimate takega voza, kot pravite!« so mu pojasnili. »Pri nas boste pustili dokumente in takoj odpeljali avtomobil v popravilo. Čimprej boste to opravili, tem prej boste lahko nadaljevali pot proti Krškemu.«

»So nas že zasledili. Onkraj Save za koruzo je cela gneča fičkov, vozniki pa skačejo okrog njih kot mačke. Ne upajo si sem kar tako,« je povedal član kontrole. V trenutku so se vsi zasmejali, potem pa so se pregledi nadaljevali.

Promet na tem križišču je kmalu upadel.

Miličniki so ustavili in kaznovali še nekaj voznikov pred domom Partizana v Sevnici, potem pa so hitro odpotovali proti Brestanici.

V Brestanici je bil nered. Vozilom je manjkalo vse za varno in srečno vožnjo. Neki fant se je pripeljal z mopedom in plačal 1000 dinarjev kazni, ker ni imel vozniškega izpita. Starejši moški ni imel pri sebi dokumentov, ker jih je »pozabil doma na omarici«. Voznik nekega osebnega vozila je peljal na njivo golaž in že od daleč ponujal miličniku vozniško dovoljenje. »Prosim, kar pogledajte! Sofer sem že dolga leta in vem, da je avtomobil v redu.« Toda, kaj hočete? Naj bo tako ali drugače, jaz odgovarjam za vozilo. Pustite me, da nadaljujem pot!« Vendar se je voznik prenačil. Tudi njegovo vozilo ni ušlo kazni...

● Na koncu še tole: kontrola v ponedeljek je pregledala blizu 100 vozil: tovornjakov, avtobusov, osebnih avtomobilov, motorjev, mopedov, traktorjev. Od tega je bila dobra tretjina neoporečna in sposobna za promet, tretjina vozil je še ustrezala prometnim predpisom, ostala vozila pa le deloma.

● Kontrolni organi prometne varnosti so ugotovili, da so imela manj napak

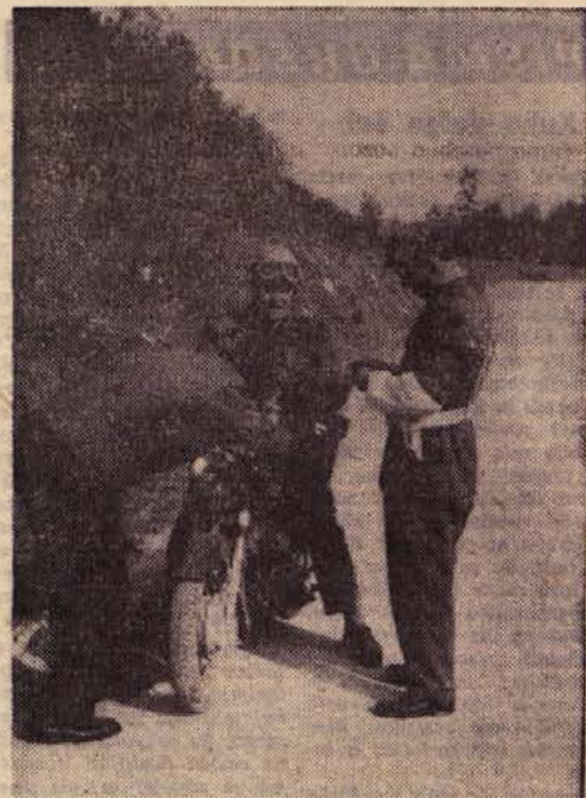
Nepravilno prehitvanje terja največ prometnih nesreč. Pri presoji, ali lahko prehitavate, bodite potrpežljivi in oprezní ter nikoli ne tvegajte! Kadar dvomite o popolni varnosti, sploh ne prehitavajte!

vozila iz našega okraja (seveda v povprečju pregledanih vozil), več napak pa avtomobili iz drugih okrajev in republik. V novomeškem okraju je trenutno slabo stanje v Brestanici, kjer so se pešci in vozniki ukrepom v akciji celo posmehovali!

● Po izjavi prometnih miličnikov, ki nadzorujejo promet v krajih, ki jih je v ponedeljek obšla kontrola, je na cestah v tem mesecu precej večji red kot druga leta, oziroma ponekod je izboljšanje celo za več kot 100 odstotkov.

● Kljub negodovanju voznikov in prebivalstva je akcija uspela. Dokazala je, da ne sme biti nihče nikoli prepričan, da bo imel samo srečno vožnjo. Pogosto se ponesrečiš po krivdi drugih voznikov, največkrat pa po svoji krivdi, ker nisi upošteval vseh navodil in prometnih predpisov in ker nisi, preden si odšel na pot, pregledal vozila.

IVAN ZORAN

»Gorijo luči? So zavore v redu?« V mesecu prometne varnosti se vprašajte o tem tudi sami in ne čakajte, da vam bo vaše vozilo pregledala šele kontrola uslužbencev Ljudske milice! Gre za vašo in splošno skupno varnost na cestah!

'Agroservis' je že izpolnil letni plan!

Po podatkih za tretje tromesečje je kolektiv »Agroservis« v Brežicah 30. septembra dosegel svojo letno obveznost že s 104 odstotki. Še pred nedavnim pa smo poročali, da ta kolektiv »zaostaja za planom«. Ti podatki niso bili točni — ponagajal nam je tiskarski škrat in vnesel nejasnost v poročilo o polletni realizaciji plana na brežiški občini.

Kolektiv »Agroservis« pričakuje, da bo svoj plan presegel za 35 odstotkov. Napovedi so popolnoma utemeljene, saj je bil celoten dohodek tega podjetja v devetih mesecih presežen za 29 odstotkov (glede na plačane obveznosti za 23 odstotkov), čisti dohodek je podjetje preseglo za 13 odstotkov, osebni dohodek za 6 odstotkov, v sklade pa so dali 57 odstotkov več sredstev, kot predvideva plan. Če upoštevamo, da je le 6 odstotkov več zaposlenih, kot je bilo v planu, je promet na enega zaposlenega presežen za 23 odstotkov, čisti dohodek za 9 odstotkov, skladi za 50 odstotkov, medtem ko so dohodek na enega zaposlenega presegli le za 2 odstotka več, kot je bilo planirano. Presežka celotnega dohodka ne smemo iskati v preniknem planu, ker je podjetje doslej doseglo v povpreč-

ju na zaposlenega le 938.000 dinarjev prometa, v prvih devetih mesecih letos pa že milijon 766.000 dinarjev, medtem ko se bo promet na enega zaposlenega ob koncu leta povečal na milijon 806.000 dinarjev. Ugotovljamo, da ima Agroservis večji plan za enega zaposlenega kot druga leta. Tistim, ki tega ne verjamejo, bi povedali sklepe 9. rednega zasedanja delavskega sveta v Agroservisu, ki je bilo 9. oktobra. Podjetje je imelo po ugotovitvah delavskega sveta prej velike režijske stroške, ki so presežili tudi 22 odstotkov dohodka podjetja. Letos je bilo teh stroškov le 8,2 odstotka. Primer: lani je bilo v podjetju 12 uslužbencev, letos jih je le 5. Manjšo režijo pa je omogočilo tudi zmanjšanje obratnih sredstev, boljša organizacija dela, večja delovna disciplina, prihranki pri materialu in manj pritožb. Tako 53 danes zaposlenih delavcev ustvari približno toliko, kot je lani naredilo okrog 100 delavcev. Uvedli so tudi prostovoljno delo. Na ta način so si sami zgradili betonsko pečišče za pranje motornih vozil, cesto in stranske objekte. Ko smo s kolektivom razpravljali o perspektivnem razvoju podjetja, smo ugotovili,

da se pogajajo o združitvi z »Agrotehniko« iz Ljubljane, s katero se nameravajo združiti vsa podobna podjetja v Sloveniji. Sklep sicer še ne velja, ker je treba o pripojitvi brežiškega »Agroservis« razpravljati pred ObLO. Menimo, naj bi se podjetje povečalo in omogočilo zaposlitev velikega števila kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev; družbi bi dajalo večja sredstva.

M. A.

OBVESTILO

Sporočamo vsem lastnikom meril, da smo prenehali s popravili tehnične, težnih in merilnih naprav pri gradbenem podjetju »PIONIR«, Novo mesto, in da smo odprli

začasno servisno delavnico v Krškem

v bivši mehanični delavnici VANETIČ.

Poslužujte se naših uslug!

TEŽMER

Ljubljana, Karlovška c. 2

19. IN 20. OKTOBRA BO V. SKUPŠČINA SLEPIH SLOVENIJE V DOL. TOPLICAH

ZVEZA SLEPIH - ORGANIZACIJA DELAVNIH

Jutri in jutrišnjem bodo imele Dolenjske Toplice v gosteh delegate, goste in opazovalce V. redne skupščine Zveze slepih Slovenije. Kakor smo že poročali se bo skupščina udeležilo 90 delegatov in nad 30 gostov, pričakujejo pa tudi najvišje predstavnike političnega, družbenega in kulturnega življenja naše republike.

Iz poročila, ki so ga prejeli vsi delegati V. skupščine slepih, je razvidno zelo uspešno delo zveze in osnovnih organizacij slepih v Sloveniji.

Od 1957 do 30. junija preteklega leta je pri nas delovalo osem osnovnih organizacij oziroma okrajnih Zvez slepih, ki so bile razdeljene na 37 sektorjev in so imele 1699 članov. Po teh podatkih je bilo v ustreznem obdobju v zvezi 99 odstotkov slepih.

Poročilo nadalje navaja, da se je tudi organizacija slepih predvsem v zadnjem času uvrstila med pomembne družbene činitele. V ta namen je sodelovala z mnogimi organizacijami, ustanovami in zavodi in z njihovo pomočjo rešila mar-

sikatero pereče vprašanje slepih državljanov. Ne samo, da se je borila za sredstva, ki jih je nujno potrebovala za uspešno opravljanje nalog in za pomoč slepim, ampak si je prizadevala, da bi bile pravice slepih prav tako upoštevane kakor pravice drugih državljanov. Z ozirom na to je zahtevala za slepe dodelitev stanovanj, delovnih mest in vse druge ugodnosti, ki jih uživajo zdravi. Hkrati je zahtevala od svojih članov, naj se maksimalno vključijo v delo, ki so ga dolžni izvajati v okviru organizacije.

Uvodno poročilo potem ugotavlja, da so organizacije in upravni organi oblasti nudili slepim precej izdatno pomoč. Nemalo članov je prejelo v dosmrtno uporabo radijske sprejemnike, magnetofone, palice za slepe, specialne ročne ure, bučlike in druge pripomočke pri delu in v vsakdanjem življenju. Slepi so prejeli tudi časopis »Moj prijatelj«, ki ga vsaka dva meseca zveza izdaja v Braillovi pisavi, in mnoge učne, strokovne, leposlovne, politične ter druge, knjige, pisane v pisavi slepih.

Ob sodelovanju in pomoči drugih organizacij je bila vsakemu članu Zveze slepih omogočena socialna podpora. Pri tem je veliko pomagala tudi zdravstvena služba in patronažna služba pri ambulantah in poliklinikah. Ta je med drugim sodelovala v akciji za vključevanje v organizacijo vseh tistih slepih, ki so jih doma starši skrivali, ali pa se iz različnih razlogov niso odzvali vabilu Zveze slepih, da bi postali njeni člani.

Ko navaja, kje se lahko uveljavijo slepi, ugotavlja poročilo veliko zainteresiranost slepih državljanov na vseh področjih, kjer lahko delajo. Med ostalim pravi, da so slepi odlični zdravniki, pedagogi, predavatelji, učitelji glasbe, konstruktorji itd., prav tako uspešno pa delajo tudi že v proizvodnji, kot telefonisti, radiofonisti in v drugih poklicih.

Spričo ugotovitev, na katere se naslanja poročilo, lahko pričakujemo, da bo skupščina načela in obdelala vsa tista vprašanja, ki povezujejo neposredno vlogo slepega državljanja s sodobno družbeno stvarnostjo. S tako razpravo o perečih problemih pa bo nakazala vrsto pobud in rešitev ter znatno pripomogla v skupnih prizadevanjih za odpravo vseh pomanjkljivosti in napak, ki so se pojavile pri dosedanem delu organizacije in pri gledanju na Zvezo slepih s strani družbe in posameznikov.

I. Z.

INDUSTRIJSKI BIRO

Ljubljana, Parmova 33
prevzema izvedbo inženiringov za izgradnjo industrijskih objektov za industrijo celuloze, papirja in lesovine, za prehranbeno, kemično, kovinsko predelovalno in lesno predelovalno industrijo ter industrijo nekovin.

● V okviru inženiringov izvršimo:

kompletno projektiranje, nabavo domače in inozemske opreme, nadzor nad gradbenimi in motažnimi deli, vodstvo poskusnega in začetka rednega obratovanja ter skrb za priučitev strokovnih kadrov.

Ste se ta mesec že kdaj pripognili pod svoj avtomobil in pogledali, ali je vse tako kot bi moralo biti? Čakate morda na srečanje s komisijo prometne službe, da vam bodo šele njeni člani povedali, kaj vse je v vašem vozilu narobe? Res? Nikar — svoje življenje in varnost vseh nas na cestah postavljate na kocko! Ne pozabite, da velja tudi za vas: NA CESTI NISI SAM!

PISMA UREDNIŠTVU

Kako dolgo še?

Tovariš urednik!

Vsem prebivalcem mesta Videm-Krško je dobro znano, kako se je Zveza borcev v Krškem pred leti trudila za postavitev spomenika v mestu, še več težav pa je imela s prostorom. Po dolgotrajnem čakanju je bil določen prostor med postajo LM in samostanom. Vsi smo bili tega veseli in kmalu je bil spomenik postavljen. Otvoritev je bila zelo svečana, v okolici urejen park, danes, po enem letu, pa je med nasenimi rožami mnogo plevela, trava ni pokošena. Zgodi se tudi, da se mladina prav tu igra razne igre z žogo.

Organizacija ZB je neskotokrat na to opozarjala komunalno upravo, ki je dolžna skrbeti za te parke, in je upravnika tov. Letonjo celo povabila na sestanek, kjer smo mu vse razložili, a zaman.

Tako pa je stanje tudi na pokopališču pri skupni grobnici padlih borcev. Vse leto prostor ni bil očiščen! Menim, da tega naši prvoborci niso zaslužili, zato naj vsaj zdaj, pred dnevom mrtvih, poskrbe za ureditev grobov. Kaj so si turisti in domačini mislili, ko so preko leta opazovali zanemarjeno grobnico, si lahko predstavljamo!

Ta članek sem napisal zato, da do javnost vedela, da se je ZB ves čas trudila za odpravo pomanjkljivosti, a je povsod naletela na gluha ušesa.

V imenu te organizacije apeliram na vse prebivalce, naj na zborih volivcev povedo še svoje miselnje o parkih in čistoti v našem mestu. Upravičeno zahtevam, da se do 1. novembra to uredi in tako naj ostane.

Janez Drnovšek,
Videm-Krško

Ali je res

»vse poravnano«?

Tovariš urednik!

V časnikih lahko veliko beremo o prometnoarnostnih predpisih, ki imajo namen vzdrževati red in zagotavljati varnost človeka na cesti.

11. oktobra ob 17.15 sem se peljal z mopedom proti Trški gori. Na preglednem ovinu na priključku avto ceste Novo mesto-Karteljevo me je dohitel kombi, takoj za njim pa je pripeljal s precejšnjo hitrostjo Fiat-600 s evid. številko NM 29-60. Številke mi najbrž ne bi uspelo prebrati, če ne bi prej dož-

vel tega, kar nameravam opisati.

Fléčko me je pri prehitevanju zadel z blatnikom desnega zadnjega kolesa v branik za noge, nakar me je vrglo v levi občestni jarek. Ne vem, kaj bi bilo, če bi za fikškom prihajalo še kakšno vozilo. Ko so videli, da se pobiram, so vozilo ustavili. Trije mladi fantje so izstopili, vendar ni nihče pogledal mene, pač pa so se takoj posvetili ogledu svojega vozila. Šele čez čas se je eden spomnil tudi mene, naredil nekaj korakov proti meni in rekel, da »je vse poravnano«. Razumel sem tako, da je prav zanje in zame. Povedal sem jim samo to, da niso vozili pravilno.

Vprašujem se, kdo od teh fantov je bil voznik? Ugotavljam, da poklicni voznik kaj takšnega ne bi storil, saj vemo, da so poklicni vozniki na cestah dostojni! V zadevi me je namreč najbolj prizadelo to, da je jantje po prekršku, ki so ga zakrivil, najprej zanimalo stanje njihovega vozila, šele nato pa sem bil na vrsti jaz, ostali pa so mi dolžni vsaj opravičilo, ki ga zahteva navadna dostojnost!

Martin Cesar,
Velika Bučna vas 18,
Novo mesto

Takole je v šiviljskem obratu novomeškega zavoda za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov

UTRINEK IZ ZAVODA ZA REHABILITACIJO IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV V NOVEM MESTU

Volja jim pomaga živeti

»Ko sem bil še čisto majhen, sem se močno prehladil. Nekega dne sem v levi nogi začutil peklensko bolečino, ki ni hotela pojenjati. Nekateri so rekli, da je noga najbrž zastrupljena. Bolela me je vedno bolj, zato so se odločili, da mi jo odrežejo. Takrat mi je bilo sedem let in bi ravno moral v šolo. Pa nisem šel, ker — kako bi brez noge? Ostal sem neplismen. Pri nekem kmetu sem začel opravljati kmečka dela. Dolga leta sem poznal samo vile, motiko, grablje in drugo orodje. Bilo je naporno. Ko se je v Novem mestu osnoval Zavod za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, so mi začeli prigovarjati, naj tudi jaz poskusim kaj drugega. Pred 14 meseci so me poslali na Zavod za socialno skrbstvo, ki je skupaj z Zavodom za zaposlovanje našel zame mesto med krojači v Zavodu za zaposlovanje invalidov. Težko se je bilo privaditi, kajti šivanka je vse kaj drugega kot kramp. Toda nekaj že znam. Sam že lahko sešijem hlače. Ostalo se bom še naučil.« Tako je dejal 26-letni Alojz Ljubi iz Karteljevega, invalid, ki prihaja na delo vsak dan okrog 2 km daleč.

»Sest let sem delal v rudniku kremenčevega peska pri Ruperč vrhu in v čistilnici kremenčevega peska v Kandiji. Invalid sem že tri leta. Nogo sem izgubil, ker sem si jo zastrupil. Bolečine sem začutil že takrat, ko sem služil vojaški rok. Niso hoteli prenehati. Na bolniški sem bil še tri leta potem, ko so mi amputirali nogo. Ko sem ozdravel (no, brez noge, seveda), so mi rekli, naj bi se izučil za krojača. Pa sem odgovoril: — Bi šel, zakaj ne? — In maja letos sem res prišel sem. Spočetka je šlo trdo. Roke se niso hotele privaditi na iglo in sploh je bilo delo čisto drugačno kot pri Kremenu. Učim se, toliko bi lahko rekel za konec,« je pripovedal Milan Erjavec, 28-letni invalid iz Stranske vasi, ki se vsako jutro pripelje s kolesom.

Dva, ki sta začela znova. Dva med 66 zaposlenimi v Zavodu za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, kjer dela 50 odstotkov zdravih in 50 odstotkov invalidov. Dva, ki sta našla svoj delovni kot in se vživela v novem okolju. Dva od mnogih, ki so v zaposlitvi zgubili občutke manjvrednosti in začela s podvojeno vero premagovati napore.

Ni bilo enostavno sestiti za šivalni stroj, toda volja je nepremagljiva. Tako se počasi privajata novemu poklicu, kajti — kot pravita — življenje ni igrača, ampak delo.

Približno take zgodbe bi lahko napisali o vseh invalidih, ki se v Zavodu za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov priučujejo novim poklicem. »Učenci« so zavod-

Alojz Ljubi je s pomočjo zavoda dobil svoj poklic; brez družbene pomoči pa bi bil morda še vedno doma

ljni s poukom in si prizadevajo, da bi v roku (2 leti) opravili kvalifikacijske izpite. Tako v vseh poklicih. Pri zavodu so namreč tile obrati oziroma delavnice: krojaški, šiviljski, kleparski čevljarški in mizarški, od 1. januarja pa se je zavodu pripojil tudi radioservis. Torej sedem vrst poklicev, ki so v obrti najbolj pogostni.

LETOS ZE 38 MILIJONOV PROMETA

Kot smo omenili, je v zavodu skupaj 66 zaposlenih, od tega okrog 50 odstotkov invalidov. V kratkem pa bi lahko sprejeli še 10 novih delavcev v priučitev. Dasiravno zavod nima večjih težav, zlasti kar zadeva kvalificirane delovne moči, pa predstavlja trenutno največjo oviro razdrobljenost oziroma raztresenost obratov. V zvezi s tem ima zavod zelo velike režijske stroške, saj n. pr. samo za najemnino lokalov plačuje vsako leto okrog 800.000 dinarjev. Zato so začeli razmišljati ali ne bi morda kazalo imeti vse delavni-

ce pod eno streho. Del tega načrta bodo uresničili še letos, ko se bo radioservis preselil h krojačem. V prihodnje pa ima zavod namen svoje prostore še razširiti, predvsem z dozidavo novih delavnic.

Osrednja in najbolj donosna panoga v okviru zavoda je stavbno kleparstvo. Kleparji opravljajo razna popravila in samostojno prevzemajo večja dela. Kolektivno najmočnejša sta krojaški in šiviljski obrat, ki delata po naročilu, na trg pa pošiljata delovne obleke in otroško konfekcijo. Hkrati z naraščanjem delovnih moči in večanjem obsega dejavnosti se povečuje tudi brutoprodukt. Tako je zavod prvo leto ustvaril približno 4 milijone dinarjev prometa, letos, štiri leta kasneje, pa bo že 38 milijonov dinarjev prometa.

Z ozirom na to, da so podobni zavodi humane ustanove, so tudi v Zavodu za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov medsebojni odnosi urejeni. Mojstri in drugi vodilni ljudje se zavedajo, da imajo opraviti z ljudmi, ki se z največjimi napori in voljo vključujejo v proizvodnjo, in da niti zanje niti za invalide vsestransko razumevanje ne more biti posrstranska stvar.

I. Z.

Teden proti jetiki v Lok

Osnovna organizacija RK v Loki je v tednu TBC razvila široko propagando, v kateri je prikazala ljudem, da je tuberkuloza še vedno razširjena bolezen, lahko pa jo omejimo. Naša družba izda velike vsote za preventivno in za zdravljanje, naša dolžnost pa je, da k temu prispevamo. Osnovna organizacija RK in podmladek RK sta v tednu TBC razpečali za 2.000 din blokov, na dveh nabiralnih polah pa so ljudje zbrali za preko 6.000 din prostovoljnih prispevkov za bolnike TBC na območju RK v Loki.

V teku je tudi krvodajalska

akcija. Loka z okolico se je že prejšnji dve leti odzvala v lepem številu, letos pa je prijavljenih že 15 krvodajalcev. Prijave pa še sprejemajo, ker bo krvodajalska akcija v občini Sevnica šele 14. in 15. novembra. H krvodajalski akciji bomo letos pritegnili tudi prebivalstvo Razbora in Okroglice.

S. Sk.

»Mar so mi brige in skrbi, dokler sem pri mamicile«

To je kaj klavrn rezultat in srričevalo nizke prosvetljenosti naših žena. Zakaj se dekleta in žene v večji meri ne poslužujejo zdravstvenih posvetovalnic, ki so v vseh večjih krajih? Koliko nepotrebnih skrbi bi se s tem rešile in koliko srečnejših dni bi doživele, če jim ne bi bilo treba živeti v večnem strahu pred zanositvijo. V posvetovalnicah bi namreč vsaka, ki ne želi otrok, lahko dobila sredstvo proti zanositvi. Tiste pa, ki so noseče, bi zdravnik poučil, kako naj se v času do poroda hranijo in kako vedejo, da bo otrok prišel zdrav na svet. Zakaj se nekatere žene niso roditi v bolnišnici in raje zaupajo svoje in otrokovo življenje nezkušenim rokam?

Vse to kaže, da je pri nas treba še marsikaj storiti. Videti je, da patronažne sestre in babice, ki opravljajo na terenu važno in težko delo, čakajo še nove naloge. Ker je teh tovarišic, ki prosvetljujejo prebivalstvo in skrbje za predporodno in porodno zaščito, še vse premalo, bo treba poskrbeti, da se bo njihovo števílo čimprej povečalo. Dokler pa bosta še gospodarila alkoholizem in nevednost, seveda ne bomo mogli govoriti o napredku na tem področju. Šele ko bosta sleherno deklet ali žena dobro poučeni o spolnem življenju in bosta nanj gledali pravilno, bomo dosegli, da se bo umrljivost dojenčkov občutno zmanjšala.

Ra.

(Pre)kratko življenje

Čemu umre v našem okraju toliko novorojenčkov?

Rojstvo otroka, zlasti prvega, je za vsako ženo edinstveno doživetje, ki ga lahko povsem dojamemo samo tista, ki je to izkusila. Srečen je otrok, ki se rodi zaželen očetu in materi v dobrem zakonu! Nosečnost pa je za žene posebna doba, ki jo doživljajo ene tako, druge drugače. Tudi otroci, ki brez lastne volje prihajajo na svet, doživijo rojstvo eni tako, drugi drugače.

Nekateri zakonci kupijo vse dosegljive priročnike o prehrani nosečnic, negi dojenčkov in jih prebirajo iz dneva v dan, dokler jih ne znajo že povsem na pamet. Z veseljem pričakujejo otroka, ki raste v materinem telesu pod stalnim zdravniškim nadzorom, in ko začutijo njegove prve utripe — sad njihove ljubezni — so nepopisno srečni. Taka nosečnost je lahko pravi užitek.

Ko se tak otrok v bolnišnici rodi, ga že od prvega trenutka dalje spremljata ljubezen in skrb staršev.

Več pa je žena, ki s strahom pričakuje otroka. Med njimi so mlada dekleta, ki so jim fantje objubljali gradove v oblakih, ko pa so ozazili, da je deklet zanosilo, so odšli v neznanu, pa tudi zakonske žene, ki imajo že nekaj otrok. a si jih iz socialnih ali drugih razlogov ne žele več. Med njimi so žene brezobzirnih mož, ki še dandanes, ko človeštvo osvaja veselje, mentijo, da je zakonska žena na svetu samo za njihovo naslado in zato, da rodi otroke, za katere jim ni mar. Nekaj pa je tudi takih deklet, ki so zanosile po slučajnem znanstvu s »tipom«, ki jim je bil trenutno všeč, pa se njegovega naslova ne vedo...

Ko opazijo, da so noseče, ohranijo skrivnost zase in premisslujejo, kaj bi se dalo

storiti. Nekaj se jih kasneje le odloči za posvet z zdravnikom, mnoge pa same nosijo to breme in skrb vseh devet mesecev do poroda. Se vedno najdemo nosečnice, ki si z vsemi mogočimi posvetovalnicami skušajo pomagati, da ga ne bi bilo videti, in tako utesnjujejo rast bitju, ki brez krivde raste in vstopa v življenje. Ko se bliža čas poroda, so čedalje bolj zaskrbljene in veke so jim zaradi neprestanega joka zatekle. Mnoge ne gredo v bolnišnico in rade raje doma. Če se odločijo za dobro babico, je še kar v redu, na žalost pa je še lani v našem okraju 82 žena rodilo brez strokovne pomoči. Od teh je bilo nekaj takih, ki jih je porod prehitel povsem slučajno, nekaj pa jih namerno ni poiskalo strokovne pomoči. Se pravi, da so jim pomagale ženske, ki sicer delajo na njivah, ki imajo hrapave in žuljave roke, kate-

re so si pred opravljanjem »babiških« poslovov umile kvečjemu v topli vodi brez razkužilnih sredstev. Toda tudi to ni najhujše! Med temi dvainosemdesetimi je bilo nekaj žena, ki so bile hkrati porodnice in babice, kajti, ko je otrok privekal na pod, so mu s škarjami prerezale popkovo in jo prevezale pač s tistim, kar je bilo pri roki. Take matere se kaj rade tolažijo takole: Če je otroku namenjeno, da bo umrl, bo umrl, če pa mu je namenjeno življenje, bo ostal! Ker pa se taka mati ne potruži niti do babice, si lahko mislimo, koliko ji je do tega, da bi otrok živel, in kaj mu je namenjeno.

Nič čudnega torej, če je umrljivost dojenčkov v našem okraju tako velika. Lani je znašala v Sloveniji 2,94 odstotka, v našem okraju pa kar 3,06; se pravi precej več kot drugje v Sloveniji. Po občinah se je ta številka sukala takole: Novo mesto — 3,7 odstotka (žalosten rekord!), Sevnica — 2,02 odstotka, Trebnje — 3,22 odstotka, Videm-Krško 2,77 odstotka, Brežice 2,76 odstotka, Metlika 1,65 odstotka in Črnomelj 3,4 odstotka.

Prvi komentari o osnutku nove ustave

Občani videmsko-krške komune te dni že veliko razpravljajo o osnutku nove ustave, ki določa temeljne odnose družbenega, ekonomskega in političnega sistema pri nas. V tem sestavku pričujemo izjave samo nekaterih ljudi iz komune, Preberimo, kaj menijo o novi ustavi:

● Franc Dragan, občan iz Vidma-Krškega: »Zgodovina nam opisuje nenehno borbo naših pradedov za svobodo. Te svobode in pravice naših občanov so v novi ustavi z ozirom na materialne pogoje močno zapopadene. Vsi si moramo prizadevati, da se bodo vsa ustavna določila izvrševala. V osnutku ustave je močno poudarjena kontrola ljudstva pri izvajanju ustavnih načel.

● Lojze Štih, predsednik občinskega odbora SZDL: »Nova ustava ne daje posebnih pravic organizacijam SZDL, ker so pravice teh organizacij že sedaj dane in jasne — Ustava na to samo opozarja. Naš prispevek k temeljnemu načelu ustave bo pozitivno delo krajevnih organizacij SZDL. Do sedaj smo imeli na območju komune 42 KO. Velik del teh organizacij zaradi pomanjkanja dobrega kadra v odborih ni dobro delal. Občani niso imeli od takih

organizacij nobene koristi. V smislu priporočil v novi ustavi bomo na območju komune ustanovili samo okrog 20 krajevnih organizacij, manjše organizacije pa bodo postale podružnice KO. Kadrovske močnejši odbori KO bodo sposobni pomagati podružnicam. Menim, da bo le tako dobila organizacija SZDL svojo pravo vlogo v našem družbenem sistemu.

● Franc Škoberne, predsednik centralnega delavskega sveta rudnika na Senovem: »Pozdravljam osnutek nove ustave, ki omogoča slehernemu proizvajalcu, da se uvelja-

vi v organih delavskega samoupravljanja. Da bomo dosegli še večji gospodarski napredek v našem podjetju in da se bo delavsko samoupravljanje v naših skupnih naporih še bolj utrdilo, smo dolžni izpolnjevati vse obveznosti do družbe. Enako, kot se zavedamo naših pravic, se moramo zavedati naših dolžnosti.

● Bojan Grčar, predsednik sodišča v Krškem: »V nadaljnjem razvoju našega družbenega sistema je velik poudarek na gospodarskem in ostalem razvoju v komunah. Temu razvoju pa nedvomno prispe-

vajo svoj delež tudi sodišča. Zato je v osnutku nove ustave poudarjeno, da sodno funkcijo opravljajo tudi občinska sodišča. Občinska sodišča bodo po vsej verjetnosti kmalu dobila večjo stvarno pristojnost. V pravosodni dejavnosti bo torej težišče na občinskih sodiščih.

● Anton Vidmar, župni upravitelj iz Krškega: »Veseli me, da je tudi v novi ustavi določeno, da je izpovedovanje vere svobodno.

● Franc Agrež, šolski upravitelj iz Krškega: »Starejši vemo, kaj pomeni pravica do šolanja. Tudi v novi ustavi je ta pravica zajeta. Mislim, da bi bilo prav, da bi kasneje, ko bodo to dopuščale finančne zmogljivosti države, prejemali učenci osnovnih šol učne knjige brezplačno. D. K.

Občinska konferenca mladine bo 4. novembra

Opazovalci letošnjih konferenc v mladinskih aktivih črnomaljske komune, zatrjujejo, da se je delavska in kmečka mladina na razpravo temeljito pripravila. Nič več ni račelnosti in posploševanja; kmečki mladinci obravnavajo kmetijsko vprašanje, kako bi več pridelali, kako sodelovali z drugo, delavske mladine pa zanima rentabilnost podjetij, gospodarjenje, izvoz in dohodek. Oboji se zavedajo, kolikšen delež dajo kmetijstvu in gospodarstvu v podjetjih, zato razpravljajo tudi o nujnem vključevanju mladih v upravne in samoupravne organe gospodarskih organizacij.

Kaže, da so kmečki mladinci že zelo blizu rešitve, kako bi zaustavili beg mladih iz kmetijstva. V ta namen so že v več krajih zahtevali, naj se pozivi dejavnost klubov mladih združnikov po šolah. Danes je med šoloobvezno mladino veli-

ko učencev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji, zato je prav, da se že v šoli seznanijo z nekaterimi problemi kmetijske proizvodnje, hektarskega donosa in s podobnim. V zvezi s tem bi pohvaliti pozornost šolskih organov, ki so v program prvega razreda gimnazije vnesli dvoje novih predmetov: kmetijstvo in kovinsko industrijo. Njihov ukrep se popolnoma ujema z gospodarskimi težnjami komune, da bi namreč v prihodnosti imeli samo dve izraziti gospodarski panogi: kmetijstvo in industrijo. Gimnazija pa bo na ta način postala pripravilnica za šolanje kadrov v teh panogah.

Ker je za vse te probleme in gospodarski razvoj komune zainteresirana mladina celotne črnomaljske občine, pričakujemo, da bo o njih več govora tudi na občinski konferenci LMS, ki bo 4. novembra v Črnomlju.

Družbena in osebna lastnina

Družbena lastnina: nova kategorija ustavnega prava — Pravica dedovanja je ustavno zajamčena

KO GOVORI O LASTNINSKIH ODNOSIH, IZHAJA OSNUTEK USTAVE S STALISCA, DA SO VSA SREDSTVA ZA PROIZVODNJO IN DRUŽBENO DELO V DRUŽBENI LASTI. DRUŽBENA LASTNINA JE POSTALA HKRATI S SAMOUPRAVLJANJEM DELOVNIH LJUDI TEMELJ DRUŽBENE EKONOMSKE UREDITVE JUGOSLAVIJE.

Družbena lastnina je nova kategorija ustavnega prava. Ustava določa, da ni več kategorije lastninske pravice, bodisi privatnopravne, bodisi državne. Sredstva za proizvodnjo in druga sredstva družbenega dela so v družbeni lasti, kar pomeni, da s temi sredstvi samostojno upravljajo delovni ljudje, ki z njimi delajo, in to upravljajo v splošnem interesu in v interesu skupnosti.

Izjema od načela, da so vsa sredstva za proizvodnjo in družbeno delo v družbeni lasti, je le pri kmečkih gospodarstvih in obrti, in to v mejah zakonskih predpisov. Osnutek ustave v 22., 24. in 25. členu določa, da imajo kmetje lastninsko pravico na obdelovalnem in gozdnem zemljišču, katerega največja površina se določa z zveznim

zakonom. Dolžni pa so, da izkoriščajo to zemljišče v skladu s splošnimi, z zakonom določenimi interesi. Ustava prepoveduje izkoriščanje tuje delovne sile za pridobivanje dohodka. Izjema dovoljuje dopolnilno delo drugih delavcev na področju kmetijske proizvodnje in obrti, vendar bo zakon določil meje in pogoje, kdaj je to moč storiti.

Ko je govoril o tem vprašanju pred zvezno ljudsko skupščino, je Edvard Kardelj dejal: »Kar zadeva drobno posestniško kmečko gospodarstvo prepušča osnutek ustave kmetu, da stoji v prostovoljno kooperacijo z zadrugo oziroma socialističnim gospodarstvom ali pa da sam prevzame gospodarsko tveganje. Osnutek ne prinaša nobenih sprememb glede agrarnega maksimuma in prepušča zakonu, da ureja odnose na tem področju.

Naša družba nima potrebe, da bi odpirala perspektivo nadaljnega zmanjševanja (z zakonom) zemljiškega maksimuma za kmečka gospodarstva. Razvoj industrializacije je na široko odprl proces koncentracije zemlje v rokah družbeno gospodarskih orga-

nizacij z nakupom in zakupom zemlje. V bodočnosti bo ta proces potekal še hitreje, zlasti če ga bo družbena skupnost olajševala in spodbujala z ustreznimi sredstvi. Osnutek ustave zagotavlja osebno lastnino do predmetov za osebno potrošnjo; tudi stanovanja in stanovanjske hiše, ki služijo osebnim potrebam občana in njegove družine, ostanejo v zasebni lasti. Se nadalje bo onemogočeno, da bi z oddajanjem stanovanj načrtno služili. Podnajemniški odnosi in oddajanje sob turistom bo ostalo, zakon pa lahko tudi na tem področju ureja je odnose.

Pravica dedovanja je zajamčena. Nihče pa ne sme imeeti na podlagi dedovanja v lasti več nepremičnin in delovnih sredstev, kot je to določeno v ustavi ali zakonu.

Mali kino na sejmu »DETE«

V okviru sejma »Detek«, ki bo od 13. do 21. oktobra v Beogradu, bodo posebej vrtili filme za predšolsko mladino od 3 do 7 let starosti. V ta namen so v hali I že uredili prostor za mali kino.

Pravica do obveščeniosti

Stane Golouh, občan s Senovega, pravi o osnutku nove ustave takole:

»Osnutek daje občanom pravico, da so javno obveščeni o delu predstavniških teles in njihovih organov. Smatram pa, da do zdaj občani nismo dovolj obveščeni o delu okrajnega in občinskega ljudskega odbora. Morali bi bolj poznati osnovne sklepe teh odborov in njihovih organov. Predlagam, da bi na zborih občanov obvezno poročali o delu okrajnega in občinskega ljudskega odbora. Samo tako bomo občani zainteresirani za vsa dogajanja v našem družbenem življenju, zbori občanov pa bodo prav gotovo bolj obiskani!«

Miro Kugler: STARE OLJKE (1962)

Predsednik ustavne komisije tovariš Kardelj se je v referatu o osnutku zvezne ustave zadržal tudi pri razmerju med federacijo in republikami. Dejal je, da je osnutek glede tega bolj konkreten in natančen kot sedanji ustavni predpisi, pri čemer se opira na dosedanje izkušnje. Ni pa seveda mogoče že vnaprej določiti vsega, kar se lahko zgodi v življenju in kar bo življenje prineslo v razmerju med federacijo in republikami. Prav tako ni mogoče pristojnosti federacije omejiti v okviru preveč nadržanih predpisov, ki bi utegnili postati za živo prakso kmalu preozki. Sicer pa federacija ni nobena statična formacija, ampak živ organizem, ki se ne razvija po paragrafih, temveč po svoji notranji družbeni vsebini.

Postavlja se vprašanje, kaj je federacija: ona gotovo ni okvir za nastajanje nekakšne nove jugoslovanske narodnosti ali okvir za izvajanje takšne nacionalne integracije, o kakršni so nekoč sanjali različni voditelji hegemonističnega in raznarodovalnega terorja. Naša federacija je skupnost svobodnih, enakopravnih in samostojnih narodov in delovnih ljudi. Narod je tudi še danes — kot ob svojem nastanku in kasneje — ekonomski in družbeno-politični činitelj nadaljnega napredka človeštva, činitelj boja za pravično in skladno razporeditev presežnega dela, činitelj boja zoper kolonializem, hegemonizem itd. Takšno njegovo vlogo lahko preraste samo nadaljnji razvoj proizvajalnih sil in mednarodne delitve dela, ki postopno združuje ves svet na podlagi skupnih ekonomskih in družbenih interesov. Razvoj že gre v smeri, da svet postane ena sama skupnost, s potrebami delitve dela in s skupnimi koristmi mnogo bolj povezana kakor razdrojena z razdaljami, ki iz perspektive rakete ali umetnega satelita ne pomenijo več tehtnejše ovire. Toda ta

FEDERACIJA

skupnost svobodnih, enakopravnih in samostojnih narodov in delovnih ljudi

svetovna socialistična skupnost bo nastala tem prej, čim svobodnejši, samostojnejši in enakopravniji bodo narodi, ki jo bodo gradili. Proces združevanja narodov se torej lahko razvija le na podlagi upoštevanja načel samoodločbe, svobode, samostojnosti in neodvisnosti razvoja in enakopravnosti narodov. Nasilno združevanje ima lahko samo škodljive posledice. To upošteva tudi osnutek ustave, ki pravi, da je uresničenje teh načel eden prvih pogojev za sodobno socialistično združevanje ljudi kot svobodnih proizvajalcev izven okvirov nacionalnih meja na podlagi njihovih skupnih interesov. Nova ustava pa seveda ne dopušča, da bi kdo uporabljal ta načela, namreč samoodločbo, samostojnost, neodvisnost in enakopravnost narodov, kot pretežno za reakcionarne in protisocialistične cilje. Prav tako tudi ne dopušča, da bi kdo uporabljal načelo enotnosti kot pretežno za različne oblike hegemonije ali rušenje samobitnih in enakopravnih narodov Jugoslavije. Naša socialistična skupnost bo tem trdnjša, čim globlja bo zavest, da njena enotnost temelji na njenem socialističnem samoupravnem, človeškem, internacionalističnem in splošno človeškem konceptu, ne pa na kakršnikoli nacionalistični ideologiji.

Kateri pristojnosti ima federacija po osnutku nove ustave? To so take pristojnosti (na primer neodvisnost in varnost socialističnega reda, narodna obramba in zunanja politika, enotni splošni gospodarski plan, pomoč nerazvitim republikam, enotnost denarnega in kreditnega sistema, urejanje in kontrola zunanjetrgovinskih, valutnih in drugih ekonomskih odnosov itd.) ki jih je mogoče v skupnem interesu narodov Jugoslavije najbolje reševati na ravni federacije. Ta je enotno in samostojno v zvezi s svetovnim denarjem in valutenim sistemom, enotnim denarjem itd. Osnutek povečuje samostojnost in politično odgovornost republik v gospodarstvu. Do sedaj so republike razpolagale s sorazmerno majhnimi sredstvi, zato tudi njihova odgovornost v gospodarstvu ni mogla biti konkretno večja aktivnost republik v gospodarstvu, po drugi strani pa tudi učinkovito usmerjanje in seveda, ne bo vsega tega podrobno razčlenila, ampak bo to prepuščala zakonu. Inicijativa in odgovornost republike je no, bogatijo našo jugoslovansko socialistično krepkeje poudarjena tudi v odnosu do avto-

nomnih pokrajin. Osnutek določa obstoj avtonomne pokrajine Vojvodine in avtonomne Kosovsko-metohijske oblasti, medtem ko bo njun status nadrobneje določila ustava republike Srbije.

V zvezi z razmerji med federacijo in republikami izstopa tudi problem integracije v gospodarstvu in v družbi sploh. Tega se je v razpravi dotaknil ljudski poslanec Tone Tribušon. Med drugim je dejal, da se v naših pogojih vzporedno razvijata dva procesa — čedalje večja osvoboditev dela in centralizacija določenih funkcij s svobodnim združevanjem — ki drug drugega pogojujeta. Gibanje k združevanju pa je nujno, ker to terjajo potrebe naše prakse in splošna gibanja v svetu.

O integraciji je spregovoril v svoji zaključni besedi tudi predsednik Tito. Dejal je, da so pri nas še ljudje, ki integracije ne morejo docela razumeti. Kadar govorimo o tem, ne mislimo na nacionalno integracijo, na asimilacijo, na zanikanje obstoja več narodnosti v naši državi. Toda enako škodljivo je, če bi v razvoju vsake republike niso niti malo prizadele ali oškodovane nacionalne posebnosti, ki temelje na pozitivnih tradicijah preteklosti. Enako tudi pri ekonomski integraciji ne gre za to, da bi zapostavljali posamezne nacionalne ekonomske koristi in da bi ustvarjali sile za uresničenje našega boljšega življenja, v smeri graditve pravih socialističnih družbenih odnosov. Pozitivne nacionalne posebnosti pa nikakor ne siromašijo, ampak, nasprotno, bogatijo našo jugoslovansko socialistično skupnost.

Dolenjska zemlja in ljudje

Ob najnovejši izdaji DOLENJSKE ZALOŽBE v Novem mestu

»Ob podpori OLO Novo mesto sta poleti 1954 Inštitut za geografijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ter Geografski inštitut univerze v Ljubljani izvedla terensko raziskovanje v novomeški pokrajini. Sodelovali so študentje geografije v fizično-geografski (vodja dr. I. Gams), agrarno-geografski (dr. V. Kokole) in populacijski (dr. V. Klemenčič) skupini. — Konec junija 1960 je Geografsko društvo Slovenije organiziralo v Novem mestu seminar slovenskih geografov. Tedaj je bil na priporočilo zastopnikov okraja Novo mesto sprejet sklep, naj se strokovni referati objavijo v posebni publikaciji.

Med obema prireditvama osnovana podružnica Geografskega društva Slovenije v Novem mestu je začela konec petdesetih let živahneje delovati ne le na pedagoškem, ampak tudi na raziskovalnem polju. Dva od članov, predavatelj geografije na osnovnih in srednjih šolah, sta se lotila dveh perečih problemov novomeškega okraja, vsakodnevnega prihajanja delovne sile na delovna mesta in bega ljudi z dežele, ki ju tu obravnava. Obe študiji sta tem bolj pomembni, ker življata domačo geografsko raziskovalno tvornost, ki je dosegla z Novomeščanom Ferdinandom Seidlom že tako lepe uspehe.

Zdaj leži pred bralci gradivo, ki je plod zgoraj imenovanih akcij...

Tako uvod v »Besedi urednosti« v knjigi DOLENJSKA ZEMLJA IN LJUDJE, najnovejši izdaji domače Dolenjske založbe. Trinajst študij v zajetni, okusno opremljeni knjigi (oprema je delo akad. slikarja Bogdana Borčiča iz Novega mesta, medtem ko sta knjigo uredila dr. Ivan Gams in dr. Roman Savnik, tiskalo pa jo je CZP »Ljudska pravica« v Ljubljani) vabi vsakogar, ki želi spoznati našo pokrajino in njene ljudi. Tokrat jih opisujejo geografi; lotili so se vrste zanimivih problemov, ki so bili in so zdaj še bolj kot kdaj prej v ospredju našega zanimanja. Naj navedemo tu samo naslove posameznih študij, ki bodo bralcem že zadosten napotek, da vzamejo knjigo v roke, medtem ko prepuščamo strokovno oceno bolj poklicanim:

Anton Melik podaja na 8 straneh Geografski pregled Dolenjske; Roman Savnik opisuje Nekatere probleme kraške hidrografije na Dolenjskem; Ivan Gams podaja Morfološki pregled novomeških pokrajin; Milan Sifrer pa Prispevke h geomorfologiji novomeške kotline. Nič manj ni zanimiva študija Ivana Gamsa o Klimi krške kotline in njegov prispevek Nekatere značilnosti Krke in njenih pritokov, kjer zve bralec marsikaj, kar mu doslej ni bilo znano. Breda Goljevšek-Rus se je lotila Vodnega režima Krke, Ludvik Olas pa nas seznanja z Viri pitne vode v novomeški pokrajini. O agrarnem področju našega okoliša govori Vladimir Kokole v sestavku Prirodne osnove in agrarna izraba novomeške pokrajine, domačin Rudi Piletič pa objavlja študijo Dnevna delovna migracija v našem okraju, o čemer je pred leti odlomke objavil tudi naš tehnik. Avtorji Marijan Dobovšek, V. Klemenčič, M. Likar, J. Vrhovec in B. Verstovšek obdelujejo Rast prebivalstva novomeške pokrajine po letu 1869, ki nudi bralcu obilo podatkov in ga sill k razmišljanju prav o najnovejših gospodarskih posegih v okraju. Zelo nazorno kaže študija vzroke razseljevanja in uspehe povojne graditve, ki spreminjajo strukturo prebivalstva. Posebej je novomeški profesor Marijan Dobovšek obdelal Gibanje prebivalstva na ozemlju novomeškega okraja v letih 1869—1961;

Povabilo dr. Alojzu Gradniku

V soboto bo na povabilo okrajnega sveta za prosveto in kulturo obiskal Novo mesto pesnik dr. Alojz Gradnik. Dopoldne bo sprejem na okrajnem ljudskem odboru, nato pa bo pesnik obiskal študijsko knjižnico, ki pripravila te dni jubilejno razstavo pesnikovih del ob njegovi 80. letnici.

Iz življenja v dijaškem domu TSŠ

Ob začetku šolskega leta se je v dijaškem domu pričelo novo življenje. Vsi gojenci višjih letnikov želimo skupno z upravo ustvariti mlajšim prijeten dom. Na prvi seji domske skupnosti smo iz-

table, ki so v tem sestavku, govore o zanimivih pojavih v domači populaciji, kažejo pa tudi vso revščino prejšnje nerazvitosti naše pokrajine in njeno silno zaostajanje za razvojem v drugih predelih Slovenije. Knjigo zaključuje študija Ceneta Malovrha: Raziskovanje majhne enote hribovskega gospodarskega prostora, kjer je avtor obdelal Trebelno in načel s spisom vrsto problemov, ki so tesno povezani z nadaljnjim gospodarskim položajem takega odmaknjenegega kraja.

Knjiga je pomemben prispevek k delom, ki nas seznanjajo z nastankom pokrajine in z gospodarstvom dolenjskega človeka. Mnoge njene ugotovitve silijo k sklepu, ki bo do koristni za naš nadaljnji gospodarski razvoj, saj smo po letu 1950 sredi živahnega kipenja in nastajanja prve resnejše domače industrije na Dolenjskem. Zato je treba pozdraviti sklep Dolenjske založbe, ki ga je sprejela že ob svoji ustanovitvi: izdajati tudi znanstvena in poljudnoznanstvena dela s tematiko našega okraja in področja. Zdi se nam tudi, da knjiga dostojno reprezentira založbo in njena prizadevanja, da bi z založniškim programom kar najbolj koristila ljudem na območju, ki ga zajema in predstavlja. Tg.

Iz brežiške kino dvorane

Kino dvorana v novem Prosvetnem domu spada med najlepše prostore, namenjene »sedmi umetnosti«, v Sloveniji. Zelo okusno urejeni prostor s prostorno vežo ima moderne klimatične naprave.

Spored filmov je v glavnem dober, s čimer se brežiški kino že dalj časa ponaša. Nedavno smo gledali izredno mojstrovino jugoslovanske filmske proizvodnje »Kozarok«, ki je zadovoljila številne gledalce, od šolskih otrok do izbirčnih obiskovalcev kina. Na popoldanski predstavi

Miro Kugler: KMETICE (litografija, 1962)

Korak naprej k izobraževanju kmečkih prebivalcev

V soboto so se v Brežicah zbrali na drugem rednem posvetovanju upravniki delavskih univerz našega okraja. Tokrat so se spoprijeli s problemom izobraževanja kmečkoga prebivalstva. Osnovo za to razpravo je tvorilo splošno mladansko posvetovanje pri okrajnem odboru SZDL, ki je ugotovilo, da je od vseh, ki se poslužujejo uslug de-

lavskih univerz, kmetov le nekaj nad 1 odstotek.

Na primeru brežiških izkušnih, ki so zalele zasebne kmetovalce in kmetijske delavce, se je razvila plodna razprava. Razen končnega dogovora o globljem in temeljitejšem analiziranju tega pojava in izdelavi trovrstnih programov so se dogovorili tudi o tem, da je v vse vrste izobraževanja nujno zajeti predvsem kmečko mladino. Pri tem bodo delavskim univerzam lahko v veliko oporo komiteji LMS, ki imajo dokajšnje načrte ravno s to mladino.

Na razpolago so vse mogoče oblike vključevanja kmečke mladine. Od že preizkušenih oblik šole za življenje, strokovnih tečajev RK itd., bi bilo nujno napraviti še korak naprej in zajeti splošnejšo dejavnost mladine. Seveda to ne bo šlo brez

ustrezne pomoči Ljudske tehnikе, RK, kmetijskih zadrug in KGP, pa tudi ne brez sodelovanja drugih organizacij.

Spričo velikih nalog je verjetno ustrezen tudi sklep, da se za izobraževanje odraslih sestavi poseben program. Ta naj bi zajel predvsem osnovna družbena vprašanja, ki so sedaj najbolj pereča v zasebnem kmetijstvu. Za delavce v socialistični kmetijski proizvodnji pa so predvideni posebni programi. Tu bi šlo predvsem za tiste dopolnilne oblike izobraževanja, ki jih lahko nudijo delavske univerze KZ in KGP ob sedanjih razpoložljivih sredstvih in nalogah.

Naslednji sestanek upravnikov bo v sredini novembra. Tedaj bodo obravnavali izobraževanje neposrednih proizvajalcev v proizvodnji. Razgovor so zaključili z ogledom vrtnarije v Catežkih Toplicah.

SPET KINO V GLOBOKEM

V teh dneh je v združenem domu v Globokem zelo živahno. Pri delu so pleskarji, ki prenavljajo veliko in malo dvorano. Prva je v nedeljo, 14. oktobra, po skoraj enoletnem premoru znova sprejela obiskovalce kina. Zavod za razvoj prosvete in kulture občine Brežice je namreč prevzel tudi kino Globoko. Upajmo, da bodo predstave redne, filmi pa kakovostno in vsebinsko dobri.

V mali dvorani pa bo zaživel delo kluba. O tem je bilo doslej že mnogo govora in predlogov, manj pa resnega dela. Vprašanje ureditve prostora je bilo glavna ovira, ki je zdaj odstranjena: v prenovljeno malo dvorano bo nameščena nova oprema, iz šole pa premeščena televizor in knjižnica. Tako bo klubski prostor postal središče družabnega življenja v kraju, kjer bo našlo razvedrilo staro in mlado. Z uspehom so končana dolgotrajna prizadevanja krajevnih organizacij in ustanov, predvsem Prosvetnega društva, ki je bilo iniciator za ustanovitev kluba. Vse priznanje gre kolektivu rudnika Globoko, ki je za opremo daroval 250.000 din in s tem dokazal, da vsestransko podpira razvoj kraja.

Pionirji šole v Globokem so v soboto, 29. 9., dostojno slavili 20-letnico organizacije. Na proslavi v združenem domu so si v skrbno pripravljem programu sledile recitacije, kratki prizori in pevске točke. Po proslavi so pred-

stavniki krajevnega urada, rudnika in aktivna LMS Globoko izročili pionirjem lepa praktična darila. V zabavnem delu po proslavi so pionirji odigrali tekmo »Med dvema ognjema« in gledali odbojarsko tekmo mladincev, zvečer pa zakurili kres in z rajanjem in petjem zaključili slavnostni dan.

Osmo leto mineva, odkar gojimo v Globokem odbojko. Letos je naše moštvo uspešno nastopilo na Catežu, v Brežicah, Novem mestu s »Pionirjema« in pretoklo nedeljo na okrajnem tekmovanju v Brestanici.

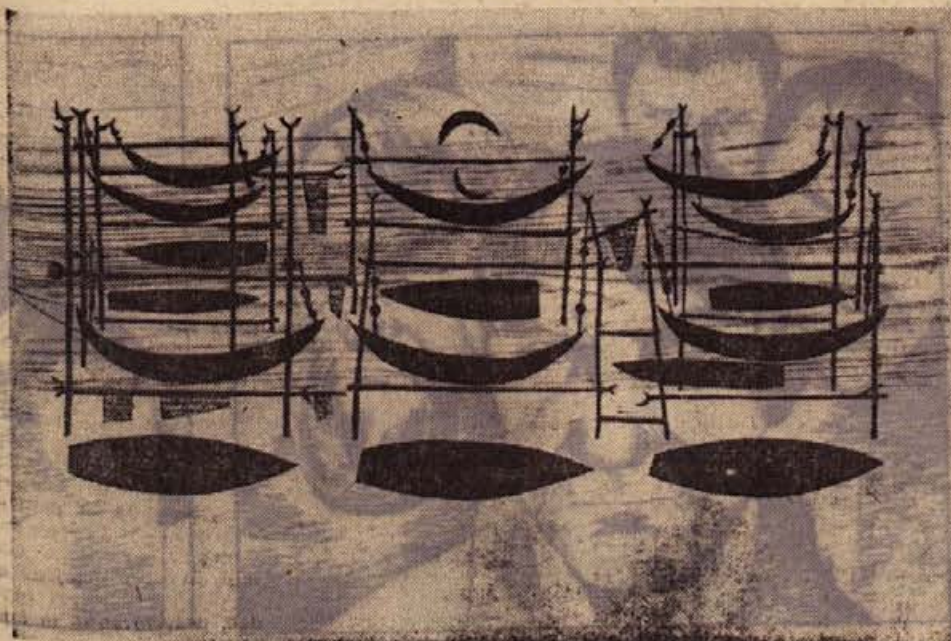
—ko.

Rekord »KOZARA«

»KOZARA«. NAGRAJENI FILM VELIKA BULAJICA, bo, kot kaže, dosegla rekord tudi v Beogradu. Potem ko je postal v Sarajevu film, ki si ga je ogledalo največ ljudi, ima sedaj v Beogradu podoben uspeh; doslej si je film ogledalo 100 tisoč Beograjčanov. Povprečno ga gleda vsak dan 10 tisoč ljudi.

Picassojeva razstava v Zagrebu

Dolgo pričakovana in obljubljena razstava grafike svetovno znanega Pabla Picassa je bila te dni vendarle odprta v Zagrebu. Našim bralcem, ki imajo možnost potovati v bližnji Zagreb, priporočamo zanimivo razstavo tega znanega umetnika.

Bogdan Borčič: SAVUDRIJSKI ČOLNI (1958)

Jože Černelič

Sleherni občan naj spozna bistvo ustave

Podružnice krajevnih organizacij Socialistične zveze v brežiški občini se čedalje bolj uveljavljajo

9. oktobra je bil v Brežicah plenum občinskega odbora SZDL, na katerem so razpravljali o krajevnih konferencah Socialistične zveze, o 6-mesečnem tekmovanju in o tolmačenju osnutka nove ustave. Plenuma se je udeležil tudi sekretar okrajnega odbora SZDL Miro Gošnik, ki je sodeloval v razpravi.

Dejavnost krajevnih organizacij in podružnic v brežiški občini je zelo razgibana in tudi uspešna. Ze pred V. kongresom SZDL Jugoslavije so v omenjeni občini ustanovili več podružnic in zmanjšali število krajevnih orga-

nizacij; pokazalo se je, da je taka organizacijska struktura najbolj primerna. Sedanjih 15 krajevnih organizacij in njihovih 74 podružnic se ujema s številom bodočih krajevnih skupnosti. Brežiške izkušnje so koristne tudi za druge občine, ki se zdaj lotevajo organizacijskih sprememb. Podružnice so se znale približati potrebam občanov.

Na plenumu so sprejeli pravilnik o poteku krajevnih volilnih konferenc, ki bodo zaključene do 20. novembra. V krajevnih odborih bo po 9 do 21 članov; sekretariati odborov večjih KO naj bi šteli

5 do 7 članov, odbori podružnic pa naj bi imeli do 5 članov. Da bi bila občinska konferenca kar najbolj delavna in zato tudi uspešna, bodo na vsakih 100 članov izvolili po enega delegata. Na občinski konferenci bo potemtakem sodelovalo 78 izvoljenih delegatov — Razpravljali so tudi o tehnični plati krajevnih konferenc. Poročila naj bodo kar najbolj stvarna, prikažejo pa naj vsebino sedanjega dela organizacij SZDL. V vodstva krajevnih organizacij in podružnic naj člani predlagajo take ljudi, ki so res pripravljeni pomagati

pri preobrazbi vasi. Zato je izbira kandidatov za delegate resnično pomembna naloga družbenih organizacij. Vse izkušnje potrjujejo, da sta gospodarski in kulturni napredek kraja odvisna premenogokrat samo od aktivnosti odbora organizacije Socialistične zveze. Nova ustava še posebej poudarja, da je Socialistična zveza najširša politična opora in oblika samoupravljanja delovnih ljudi. To pa je treba tudi v praksi uresničiti. — Predlagali so poleg tega, da bi za člane občinskega odbora SZDL volili samo tiste občane, ki so bili izvoljeni zaradi zaupanja in ugleda, ki ga imajo med ljudmi, že v krajevne odbore SZDL.

Tekmovanje, ki se je začelo 1. oktobra, naj počivi celotno dejavnost Socialistične zveze v občini. Zato so na plenumu sklenili, da bodo spodbudili krajevne organizacije tudi s posebnimi nagra-

dami, ki dopolnjujejo okrajne nagrade. Občinski odbor SZDL bo razdelil trem najboljšim krajevnim organizacijam tri nagrade (100.000 din, 80.000 din in 60.000 din).

Pestra je bila tudi razprava o oblikah tolmačenja osnutka nove ustave. Idejno-vzgojna komisija pri Obo SZDL je izbrala 25 predavateljev in se

z njimi že sestala. Razprava o ustavi se je medtem v občini že začela, pri čemer bodo tudi tu najprej seznanili vse občane v obliki splošne razprave. Člani občinskega odbora SZDL bodo povsod pomagali, prav tako pa bodo aktivni tudi pri pripravah in delu krajevnih volilnih konferenc. D. K.

Lepa pridobitev za Bizeljsko

V nedeljo, 30. septembra, je bila svečana otvoritev vodovoda v osnovni šoli na Bizeljskem. Pionirji te šole so ob 20-letnici pionirske organizacije priredili kratko proslavo, nato pa je tov. Vinko Jurkas, sekretar občinskega komiteja ZK v Brežicah, pognal črpal-

Krajevna organizacija SZDL Bizeljsko se pripravila na volitve ter na splošno razpravo o ustavi. Prebivalstvo bizeljskega področja že zdaj pozivamo na množično udeležbo na sestankih, kjer bomo razpravljali o novi ustavi. Ker mora krajevni odbor SZDL imeti točno evidenco o svojih članih, prosimo vse, da s pobiralcem plačajo članarino.

7. in 8. oktobra smo se na Bizeljskem poslovili kar od dveh gostilničarjev; od Luke Učakarja in Ferka Sekorjanja. Oba sta imela na zadnji poti lepo spremstvo. Sorodniki, znanci in vsi Bizeljsčani so se od njiju dostojno poslovili.

Pri združenem domu, kjer zidajo stanovanjski blok za zdravstvene delavce, se dela bližajo koncu. Tudi »Kovinar« že dviguje stavbo, tako da bodo delavci kmalu v novih delovnih prostorih.

Mala trgatav se je pretekli

teden začela. Vse znanke iz prejšnjih let bo kmetijska druga na Bizeljskem prav gotovo spet povabila v goste.

Rk

BREŽIŠKE VESTI

ko in voda je stekla po cevah. Za šolo je vodovod izrednega pomena, saj je z njim pridobila tudi sodobne sanitarije. Razen tega pa je bilo na šoli preurejeno še stopnišče in položen tlak. Vse to stane okoli 2.750.000 din. Šolo so si ogledali tudi predstavniki ObLO Brežice ter domačini.

Brežiški zavarovanci so prvi v okraju izvolili delegate

9. oktobra so v brežiški komunni izvolili delegate v skupščino komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Zavarovance te komunne bo zastopalo osem predstavnikov: Alojz Ferencak, mizarški mojster v tovarni pohištva, bo bo zastopal industrijo; Franc Kolenc, sekretar KGP Brežice, kmetijstvo in gozdarstvo; Ivan Kovačič, avtomehanik pri Prevozu, promet; Karl Florjančič, poslovodja trgovskega podjetja Ljudska potrošnja v Brežicah, trgovino, gostinstvo in socialistično obrt; uslužbenec bo zastopala Jožica Recer, patronažna sestra v brežiškem zdravstvenem domu; Franc Kožar, vojaški avtomehanik v Bregani, je predstavnik neopredeljenih dejavnosti; za privatno obrt je izvoljen frizerski mojster Slavko Čater; upokojenci so izvolili za svojega delegata upokojenega pravnega svetnika Stanka Svajgerja iz Brežic.

Volilo je 89 odstotkov zavarovancev — delegatov. Najbolj so se izkazali upokojenci. Občinski sindikalni svet in občinski odbor SZDL v Brežicah želita, da bi izvoljeni delegati dobro zastopali zavarovance in jim poročali o delu skupščine.

M. A.

1699 slepih v Sloveniji

Po podatkih z dne 30. junija 1961 ima Zveza slepih Slovenije 1699 članov, med katerimi je 1532 popolnoma slepih, 165 slabovidnih in 2, ki počasi dojemata svetlobo. V zvezo je včlanjenih 99 odstotkov vseh slepih v Sloveniji.

Zavedajte se, da je le malo cest primernih za živ in hiter promet. Da pa bi bil promet res varen, je potrebno, da voznik zna upravljati vozilo, in da je vozilo popolnoma v redu.

Prejšnji teden je bilo zaradi mostu čez Krko in Savo v Brežicah precej jeze: vozniki motornih vozil so morali včasih kar dolgo čakati, da so cestarji uredili del cestišča čez oba mostova in srednji nasip za prevoz. No, pa je le šlo — dela so bila nujno potrebna

V nedeljo praznuje Vinica

Skoraj vsaka belokranjska vas, zlasti naselja ob Kolpi, so bila med vojno opustošena in požgana. Fašisti niso prizanesli nikomur. Vgnezdili so se tudi na Vinici. Višek gorja so prizadeli avgusta 1943, ko so v internacijo odpeljali nad 200 mož in fantov. Mnogi so našli grob v tujini.

Moški, ki so ostali doma, so pod vodstvom aktivistov

V Ziljah sprašujejo

Takole me je pozdravil 60-letni možak iz Balkovcev, ko sva se peljala proti Ziljam: »Ste vi tisti, ki pišete v časopisih. Ko sem pritrtil, mi je pripovedoval.

»Veste, tole cesto v Ziljah bi bilo treba dati v časopis. Poglejte, na pol je razkopana, na pol narejena.« Pokazal mi je traso ceste v Ziljah, s katero so hoteli ublažiti strmi klanec v Ziljah. »Začeli so jo in pustili. Sedaj pa ne vemo, kdo bo nadaljeval in kdo je odgovoren za izgradnjo. Nam pa le ni vseeno, če moramo voziti po taki cesti.«

Jože Skof

To in ono z Vinice

● Na seji krajevnega odbora SZDL na Vinici so razpravljali o tekmovanju krajevnih organizacij Socialistične zveze in zadolžili člane odbora, da začno delati. V oktobru bodo imeli več sestankov, na katerih bodo članom SZDL razlagali novo ustavo. Vsak član odbora je prevzel nalogo, da bo v času tekmovanja dobil tri nove člane Socialistične zveze.

● Aktiv mladih združnikov pri proizvodnem okoliščini črnomaljske kmetijske zadruge je letos prvič oživel. Spomladi so mladi združniki posadili 16 arov krompirja, okopavanje in škropljenje so opravili sami pod nadzorstvom učiteljev in kmetijskega tehnika. Krompirja so pridelali 400 kilogramov. Prodali ga bodo in z izkupičkom organizirali izlet.

● Divji prašiči so letos uničili obilo kmetijskih pridelkov. Na pogonih, ki naj bi jih organizirala lovska družina na Vinici, naj bi sodelovali tudi kmetovalci. Kdor ne bi hotel sodelovati, ga ne bi upoštevali pri izplačilu odškodnine, ki jo je povzročila divjad.

OF in borcev NOV začeli napadati fašistične postojanke in zavojevalce nemalokrat pogonali v beg. Po italijanski kapitulaciji je bil odpor proti okupatorju še večji. Domačini so doživeli veliko spopadov z Nemci, belogardisti in ustaši, ki so šli čez Kolpo. Voda kljub nenehni budnosti partizanov nad osvobojenim ozemljem je okupator vedno znova napadal in povzročal nove vojne grozote.

Oktober 1943 so enote motorizirane nemške divizije začele ofenzivo z namenom, da zavzamejo Belo krajino. Do zob oborožena divizija je dobila nalogo, da zavzame Vinico in jo je 19. oktobra 1943 že napadla. Toda odpor borcev komande na Vinici je bil trd in veliko osvajalcev je bilo mrtvih. Borci viniške komande so jih odbijali tri dni. Šele po treh dneh, oziroma 21. oktobra, ko se Nemci napačili tudi Črnomelj, so se morali umakniti. Sovražnik je vdrl v Vinico, požgal polovico domačij in skoraj v celoti Sečeje selo pri Vinici. Ven-

dar okupatorjevo nasilje na Vinici ni bilo dolgo. Okrepilne slovenske brigade so fašiste kmalu potisnile čez Gornjance in od tedaj je bila Bela krajina popolnoma osvobojena.

Dogodkov, ki so se odvijali 21. oktobra 1943, se bodo Viničani še dolgo spominjali. Na nedeljsko proslavo vabimo vse preživle borce NOB, ki so se borili v okolici Vinice, ter domačine in ostalo prebivalstvo, da se skupaj spomnimo vseh strahot, ki jih je povzročila fašistična pobselnost. F. F.

Namišljenih bolnikov ne bodo trpeli

Volitve v komunalno skupščino zavarovancev so končane. Vsi zavarovanci v komunni so bili razdeljeni v šest volilnih enot. V skupščino je bilo izvoljenih šest zavarovancev. Povprečna udeležba na volitvah je bila 95-odst. To pa niso bile samo volitve, temveč tudi živahne razprave. Delegati so pokazali izredno zanimanje za novi način upravljanja in finansiranja v socialnem zavarovanju.

Zlasti so razpravljali o tem, kako bodo podjetja plačevala svoje delavce, ki bodo v staležu do 30 dni. V kolektivih se bodo morali potruditi, da bodo v bolniškem staležu samo tisti delavci, ki so zares potrebni zdravniške pomoči. Namišljenih bolnikov kolektivni ne bodo trpeli v svoji sredini. Tako so povedali zavarovanci in člani kolektivov.

BELT: o proizvodnji in stanovanjih

Na polletni konferenci sindikalne podružnice »Belt« so razpravljali o izpolnitvi plana, o stanovanjskih problemih in še marsičem.

V prvem polletju je kolektiv izpolnil 51 odst. letnega plana.

Vendar kupci zelo neredno plačujejo proizvode, saj imajo pri njih še 90 milijonov lastnih sredstev. Veliko so razpravljali tudi o stanovanjih. Potrebe so velike, zato kolektiv ne drži rok križem. Letos je kupil za svoje člane 15 stanovanj v blokih, več pa jih je pridobil z adaptiranjem.

Delitev dohodka po ekonomskih enotah še ni uveljavljena. Ena izmed osnovnih bodočih nalog je proučiti pogoje za delitev dohodka po ekonomskih enotah. Podatki o fluktuaciji delovne sile niso nič kaj ugodni za kolektiv: vanj so prišli 103 delavci, odšlo pa jih je 74. Glavni vzroki za to so zlasti pomanjkanje stanovanj, ukinitve prevoznih stroškov za delavce in sprememba v osebnih dohodkih na osnovi nove delitve.

Razpravljali so tudi o obratu družbene prehrane. S hrano, ki jim jo nudi gosposko podjetje, niso zadovoljni. Resno premišljajo, da bi ustanovili lasten obrat družbene prehrane.

V kolektivu imajo tudi kontrolorja, ki odkrivajo namisljere bolnike. Lani so izgubili 6381 delovnih dni zaradi nezgod pri delu. Letos do polletja pa je bilo 642 dni izgubljenih zaradi nesreč in 3882 zaradi bolezni.

Ugotovili so, da je v kolektivu premalo nestrnega idejnega in političnega dela. V bodoče bodo temu posvetili več pozornosti. J. Š.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

in zagotovili jasno idejno-politično orientiranost mlade generacije. Tega pa nikakor ne smemo pojmovati kot željo po uniformiranem mišljenju mladih ljudi.

Zmanjšati število krajevnih odborov

Na plenumu občinskega odbora SZDL v Sevnici so 10. oktobra razpravljali o tolmachenju osnutka ustave, o letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL in o tekmovanju krajevnih organizacij. Predsednik občinskega odbora SZDL Dušan Brelih je v zgoščeni obliki podal predosnutek ustave. Nadalje je sporočil plenumu, da je občinski odbor imenoval predavateljski aktiv za tolmačenje ustave. V živahni razpravi so člani plenuma predlagali, naj bi bile razprave o osnutku ustave na sedežih krajevnih organizacij. Na teh razpravah bi občanom pojasnjevali tudi temeljne določbe občinskega statuta. Taki sestanki naj bi bili na vsaki krajevni organizaciji vsaj dvakrat. Le tako bo zajamčeno, da bodo občani

so bili delavni. Posebno je bilo naglašeno, da krajevnih odborov ne bi povsem ukinili, temveč bi se naprej lelovali kot podružnice. Krajevne skupnosti pa bi se lažje uveljavile, če z ozirom na boljši kadrovski sestav, pa tudi združena finančna sredstva bi imela večji učinek. Plenum je soglašal, da se po vaseh še nadalje lahko ustanovijo različni odbori, kot so elektrifikacijski, vodovodni odbori itd.

Krajevne konference bodo tudi v sevniški občini zaključene do 20. novembra. Z vsoto resnostjo je plenum obravnaval tekmovanje krajevnih organizacij SZDL. Predvsem se je zanimal za način in potek ocenjevanja dela krajevnih organizacij SZDL. Plenum namreč želi, da bi razpisane nagrade osvojile tiste organizacije, ki so v tem obdobju dosegle pri tekmovanju največ uspehov. Zato je plenum razpisal 3 nagrade za najboljše organizacije v občini: prva nagrada znaša 150 tisoč, druga 100 tisoč in tretja 50 tisoč dinarjev. Razpisane nagrade bodo prav gotovo še bolj spodbudile člane krajevnih organizacij za razgibano delo v vrstah Socialistične zveze.

V kratkem bo v Sevnici nov plenum občinskega odbora SZDL, ki bo razpravjal o problemih kmetijstva in gozdarstva. D. K.

OGLEDALO

Neodgovorno početje odgovornih

Ce bi odgovorni činitelji v sevniški občini prislunili prošnjam in zahtevam občanov glede prevoza šoloobveznih otrok preko Save pri Blanci, bi ugodili upravičenim zahtevam in se hkrati izognili javni kritiki. — Problem, ki ga obravnavamo v sestavku, ni nov. Ze eno leto se šoloobvezni otroci iz Gor. Pijavškega in Ardra brez nadzorstva prevažajo s čolnom preko Save. To je otrokom v veliko veselje in se ne redko ustavljajo s čolnom kar sredi reke ter počenjajo vse mogoče norosti. Do sedaj se je na srečo vse dobro izteklo, kdo pa bo odgovoren, če se bo dogodila tragedija, ki bo terjala več mladih življenj? — Krajevni predstavniki so občinski ljudski odbor v Sevnici že v začetku leta obvestili o vsem tem, in zaprosili pristojne činitelje, naj bi brodarju zagotovili 4000 dinarjev mesečno za prevoze z brodom. Prošnja pa je naletela na gluha ušesa. Tudi krajevni odbor SZDL iz Blance je navedeni primer kar trikrat obravnaval in soglašal z zahtevami krajevnih predstavnikov. O tem je bil prav tako obveščen občinski ljudski odbor, vendar vse zaman!

Občani upravičeno obojajo občinski ljudski odbor, ker ne upošteva predlogov in prošenj občanov. Občinski ljudski odbor je zagotovil otrokom iz Zabukovja, Podgorja, Ledine in Podurha brezplačen prevoz z avtobusom v šolo v Sevnico, do danes pa še ni mogel dodeliti štirih tisočakov mesečno brodarju na Blanci in s tem zagotoviti varen prevoz otrok preko Save! Ne igraymo se več z usodo mladih človeških življenj!

Vsi občani naj razpravljajo o novi ustavi

Kako se v trebanjski občini pripravljajo na javno razpravo o novi ustavi

Od 21. do 28. oktobra se bo v trebanjski komuni začela javna razprava o novi ustavi. O ustavnih predpisih bodo razpravljali v 27 krajih oziroma v 18 krajevnih organizacijah Socialistične zveze in v 9 podružnicah SZDL. Skupaj bodo v razpravi sodelovali občani 216 vasi.

Razpravo o temeljni listini socialistične Jugoslavije bodo vodili člani predavateljskega aktiva, ki se je v ta namen oblikoval pri občinskem odboru Socialistične zveze v Trebnjem. V aktivu je 13 članov, ustavna določila pa bo občanom razlagalo 9 predavateljev tega aktiva. Ti so v glavnem pravniki, predstavniki političnih organizacij in prosvetni delavci.

Občinski odbor SZDL je izdelal načrt, kako naj razprava poteka. Tako bodo predavatelji občanom najprej ob-

razložili splošni del osnutka javni razpravi moral biti zainteresiran vsak občan. Da bi se vsakdo dobro seznanil s poglobitimi vprašanji, bo potrebno zlasti splošni del temeljito obdelati. Od tega je tudi odvisno, kako bodo državljani spravevali o ustavnih določilih za področja, na katerih so neposredno zainteresirani.

Zanimanje za novo ustavo je v trebanjski občini veliko. Ljudje že zdaj (pred javno razpravo) sprašujejo, kakšna so poglobitna ustavna določila glede lastništva zemlje itd. Veliko vprašanj se nanaša na 22. in 24. člen osnutka, ki govorita o lastninskih pravicah kmetov na obdelovalnem in gozdnem zemljišču ter o lastninskih pravicah na delovnih mestih. Nadalje zanimajo občane poglavja, ki določajo, kako bo v prihodnje izkoriščanje tuje delovne sile za pridobivanje dohodkov v kmetijski proizvodnji, obrti in drugih storitvenih dejavnostih. Več vprašanj občanov se nanaša na spremembe v zvezi z dedovanjem.

Glede na zanimanje občanov in dosežanja vprašanja, ki jih zastavljajo v pogovorih predstavnikom političnih organizacij in oblasti, lahko sklepamo, da bodo razprave obravnavale pretežno tista poglavja nove ustave, ki govorijo o kmetijstvu.

Pred javno razpravo o novi ustavi bi se kazalo ustaviti še pri nekaterih vprašanjih, ki se nanašajo na sam potek in način obravnavanja določil. Predvsem bi poudarili, da bo v tako važni in obsežni

Arheološko raziskovanje na Borštu

Na hribočku Borštek, ležečim nad cesto, ki drži proti postaji, in tovarno Beti so minule tedne raziskovali predzgodovinsko grobišče, ki spada v čas med 7. in 8. stoletjem pred n. š. Da so tu takratna plemena imela grobišče, pričajo izkopanine, ki so bile slučajno najdene že pred desetletji. Kmetje so pri obdelovanju zemlje naleteli na žare, kasneje pa so jih mnogo uničili vojaki, ki so kopali rove. Leta 1952 je ravnatelj Belokranjskega muzeja prof. Dular izkopal dve žari, ki ju danes hranijo v muzeju.

Pionirska proslava na Blanci

Pionirji na Blanci so praznovali v združenem domu. Do tja jim je v sprevedu igral harmonikaš pionir Martin Slemenšek. Na proslavi je recitiral pionirka Vlasta Mirt. Proslave so se udeležili poleg tovarišev učiteljev tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij na Blanci.

Pionirji osnovne šole na Blanci

Prihodnjič: razprava o izpolnjevanju plana

Pred kratim je razširjen plenum občinskega sindikalnega sveta v Trebnjem razpravljalo o novih predpisih zdravstvenega in socialnega zavarovanja, o volitvah v skupščino komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, o političnih konferencah sindikalnih podružnic gospodarskih organizacij in včlanjevanju v sindikalno organizacijo tistih delavcev, ki se na novo zaposlijo.

Razprava o novih predpisih zdravstvenega in socialnega zavarovanja je bila osrednja točka. Člani plenuma in predsedniki sindikalnih podružnic so ugotovljali, da bodo novi predpisi precej zaostri delovno disciplino v gospodarskih organizacijah, ki imajo največ bolniških dopustov in nesreč pri delu. Poudarili so, da bodo prav tako temeljite razprave potrebne v samih delovnih kolektivih, ker bo po novem načinu plačevanja oskrbnin za tiste, ki bodo v bolniškem staležu, neposredno prizadet vsak član kolektiva, s tem da bo prispeval del svojega dohodka v kolektivni sklad za plačevanje bolniških dopustov.

Plenum je ugotovljaj, da je na področju občine 33 delavcev, ki niso člani sindikalne organi-

METLIŠKI TEDNIK

poskusno kopanje opravljeno že leta 1956, ko je bilo odkritih 8 grobov. Takrat je bilo ugotovljeno, da sodijo žare v začetno fazo starejše železne dobe. Pri takratnem izkopavanju je bilo narejenih pet sondažnih jarkov, v katerih je bilo odkritih osem prej imenovanih grobov, od katerih je bilo sedem ilirskih odkritih na vzhodnem pobočju hribočka, osmi, ki je bil po izvoru rimski, pa na severni strani. Vsi prazgodovinski grobovi so bili žgani, to je: pokojnika so sežgali v pepel in ostanke dali v žare (lončene posode), ki so jih včasih pokrili z drugo manjšo posodo in dodali še kakšno drugo posodo ali nakit, orožje, glinaste uteži za preslice itd. Od nakita so bile doslej ugotovljene železne in bronaste zaponke lokastega tipa. Grobne jame so bile okrogle, premer pa je bil le nekoliko večji kot posoda. Pri letošnjem izkopavanju na severnem in južnem delu Borštka so bili odkriti žgani predzgodovinski grobovi. Za vse tri grobove velja ista časovna opredelitev kot pri tistih, izkopanih 1956.

V primerjavi s cvetočo železnodobno naselbino na Kučarju pri Podzemlju je arheološko gradivo z Borštka starejše. Ko je Kučar dosegel vrh svojega razvoja, je življenje na Borštu že zamrlo.

Grobne jame so bile izkopane v humus in ilovico in potem, ko so bile žare položene vanje, znova zasute s zemljo. Videti je, da so grobovi razvrščeni v nekem redu, iz česar je sklepati, da so jih takratni prebivalci tudi na zunaj označevali. Ko bo v naslednjih letih raziskana velikost in gostota grobišč na Borštu, bo možno postaviti tudi domnevo o velikosti naselbine, ki je mogoče stala na današnjem sejmišču ali pa na pobočju vzpetine nad vinsko kletjo v Metliki. Lahko je bila takratna naselbina tudi na naravnem pomolu današnjega mestnega jedra Metlike, vendar do danes še ni bilo najdeno nič, kar bi tu pričalo o stari prazgodovinski naselbini.

Prav zato je Belokranjski muzej letos začel s sistematičnim raziskovanjem na Borštu, ki ga je denarno omogočil sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti LRS. Dela je vodil ob sodelovanju Belokranjskega muzeja kustos Narodnega muzeja v Ljubljani arheolog Vinko Šrbar, ki upa, da bo izkopavanje v nekaj letih uspešno zaključeno.

Ivo Likavec

S FIČKI nad grozdje!

7. t.m. je bila na cesti med Hrastom in Suhorjem dolga vrsta fičkov. Iz njih so urno izstopali obiralci grozdja. Obirali so, ne da bi vprašali, čigav je vinograd, in se hitro vračali v automobile. Nekateri med njimi so bili celo nasilni. Trije so prišli k vinogradu K. iz Mačkoveca in mu rekli, naj jim grozdje proda. Ko jim je možak odgovoril, da grozdja nima za prodajo, so šli na drugi konec vinograda in začeli kar sami obirati. Ker pa gospodar s tem načinom ni bil zadovoljen, jih je pregal,

seveda s plenom vred. Zgodilo se je celo, da je pred vinogradi parkirali avtobus z izletniki. Iz njega se je vsula pisana množica potnikov in zobala po vinogradih.

Prebivalci in vinogradniki iz Suhorja in okolice se upravičeno sprašujejo, kje je morala in poštenost takih izletnikov. Premnoga kaplja znoja naših delovnih ljudi je padla na to ilovnato grudo, zato je početje takih fičkarjev skrajnje nesramno.

SEVNIŠKI VESTNIK

ni podrobneje seznanjeni z vsemi načeli osnutka nove ustave. Člani plenuma bodo pomagali organizirati sestanke in na njih tudi razpravljali.

Velik del razprave so namenili ustanovitvi krajevnih organizacij in sedanjih stanovaljskih skupnosti. Predvidoma naj bi bilo na območju sevniške občine 10 krajevnih skupnosti, v glavnem na sedežih sedanjih krajevnih uradov. Izražen je bil pomislek, če to število ni premajhno. Dosedaj je namreč delovalo kar 29 krajevnih odborov SZDL. Dejavnost sedanjih številnih krajevnih odborov pa je bila minimalna; zaradi prevelike razdrobljenosti in slabega kadrovskega sestava ni

Program razgovorov o osnutku ustave FSRJ v občini Sevnica

- KO SZDL Blanca — 21. 10. 1962 ob 15. uri v prostorih osnovne šole.
- KO SZDL Boštanj — 21. 10. 1962 ob 7.30 v osnovni šoli.
- KO SZDL Bučka — 21. 10. 1962 ob 7.30 v osnovni šoli.
- KO SZDL Budna vas — 20. 10. 1962 ob 19. uri pri tov. Kebru.
- KO SZDL Breg — 21. 10. 1962 ob 8. uri v gostilni pri Klínkonu.
- KO SZDL Brežovo — 20. 10. 1962 ob 19. uri pri Alojzu Vovku.
- KO SZDL Drožanje — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri Kosařju.
- KO SZDL Gabrijele — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri Stanetu Lunderju.
- KO SZDL Križ — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri tov. Antonu Camlohu.
- KO SZDL Kal — 21. 10. 1962 ob 15. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Kopolje — 20. 10. 1962 ob 19. uri pri tov. Francu Godcu.
- KO SZDL Smarčna — 20. 10. 1962 ob 19. uri pri tov. Albertu Felicijanu.
- KO SZDL Krmelj — 21. 10. 1962 ob 8. uri v domu Svobode.
- KO SZDL Loka — 20. 10. 1962 ob 19. uri v klubu Svobode.
- KO SZDL Ledina — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri Černiču na Ledini.
- KO SZDL Malkovec — 21. 10. 1962 ob 15. uri v zadrudni kleti.
- KO SZDL Murnice — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri Cirilu Vidmarju, Primštalu.
- KO SZDL Orehovo — 20. 10. 1962 ob 19. uri pri Anzelcu.
- KO SZDL Podgorje — 20. 10. 1962 ob 18. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Podvrh — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri tov. Klenovski.
- KO SZDL Zabukovje — 21. 10. 1962 ob 8. uri v osnovni šoli.

- KO SZDL Primož — 21. 10. 1962 ob 15. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Radna — 21. 10. 1962 ob 15. uri na osnovni šoli.
- KO SZDL Razhor — 21. 10. 1962 ob 9. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Studence — 21. 10. 1962 ob 7.30 v osnovni šoli.
- KO SZDL Šentjanž — 21. 10. 1962 ob 7.30 v osnovni šoli.
- KO SZDL Telče 20. 10. 1962 ob 19. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Tržišče — 21. 10. 1962 ob 7.30 uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Veliki Cirknik — 21. 10. 1962 ob 15. uri v osnovni šoli.
- KO SZDL Vitovec — 20. 10. 1962 ob 18. uri v lovski koči na Brezovici.
- KO SZDL Lončarjev dol — 21. 10. 1962 ob 16. uri pri Francu Kozmusu.
- KO SZDL Poklek — 20. 10. 1962 ob 18. uri pri Milanu Mešičku.
- KO SZDL Podgorica — 21. 10. 1962 ob 15. uri pri Antonu Imperlu.
- KO SZDL Sevnica — 21. 10. 1962 ob 20. uri:
 - Gasilski dom obsega naslednje ulice: Glavni trg, Florjanska ulica, Klavniška ulica, Cesta na grad in del Kolodvorske ulice do TVD Partizana;
 - TVD Partizan obsega naslednje ulice: del Kolodvorske od TVD Partizana proti Smarju, Trg Svobode, ulica Heroja Maroka, Poljska pot, Cesta na Dobravo in Savsko cesto do savskega mostu;
 - dvorana Jugotantina, ki obsega naslednje ulice: del Savske ceste in Smarja.V vsakem navedenem mestu bodo najmanj trije razgovori. Razgovori se morajo izvršiti do konca tega meseca s tem, da na prvem razgovoru predavatelj navzočim določi datum za naslednji razgovor.
- Občinski odbor SZDL, Sevnica

Razpravljajo delavci, ne samo organi upravljanja

Na polletnih konferencah sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah novomeške občine obravnavajo predvsem troje vprašanj: proizvodno, ekonomsko in politično izobraževanje in nove predpise socialnega in zdravstvenega zavarovanja. Bežen pregled dela teh konferenc pove, da razprave niso več doma-

na treh ali štirih vodilnih uslužbencev ali predstavnikov samoupravljanja, pač pa posegajo vmes domala vsi člani delovnega kolektiva, kar je glavna značilnost sedanjih razprav v sindikalnih podružnicah delovnih organizacij sloh.

Velja poudariti, da precejšnja večina delovnih kolekti-

vov v gospodarskih organizacijah obravnava proizvodnjo precej drugače kot doslej. To zanimanje za probleme ni prišlo čez noč, ampak so delavci ob rezultatih, ki so jih dala nova gospodarska merila, instrumenti delitve dohodkov in drugi činitelji, globlje posegli v stvari, ker so lahko velikokrat po svojem lastnem dohodku ugotavljali dobre strani in pomanjkljivosti celotnega gospodarjenja, predvsem pa gospodarnost in ravnovesje svoje delovne organizacije. V razpravah so se zanimali tako za izpolnjevanje plana svojega podjetja, za izvoz in ceno lastnih izdelkov, kakor tudi za to, kakšne možnosti ima njihova delovna organizacija v prihodnje.

Izkazalo pa se je, da v nekaterih delovnih kolektivih člani se zdaj ne poznajo prednostno novega načina gospodarje-

NOVOMEŠKA KOMUNA

nja v takem obsegu, kakor bi jih morali poznati kot upravljavci. Mnogim so merila za delitev dohodkov in osnovna načela pri tej delitvi še tuja. Tudi obveščanje še ni povsod tako, da bi bili delavci obveščeni vsaj o poglavitnih zadevah. Jasno je, da so gospodarske organizacije pri dosedanjem načinu izobraževanja ubrale zgrešeno pot. Slabosti enostranskega izobraževanja so se namreč kmalu pokazale, predvsem pa takrat, ko so v delavskih svetih in druge organe volili nove člane iz kolektiva. Le-ta je bil o najvažnejših vprašanjih zelo slabo poučen ali pa sploh ni vedel, za kaj v bistvu gre. Zato so na dosedanjih polletnih konferencah sindikalnih podružnic gospodarskih organizacij delavci sami zahtevali, naj bo izobraževanje splošno, ne pa samo za ozek krog — delavski svet. To zahtevo so podkrepili z utemeljitvijo, da bo v prihodnje vsakdo gledal poleg sebe še celotni kolektiv, oziroma bo zainteresiran za stanje, v kakrš-

nem bi lahko bilo, če ne bi tudi najširši krog upravljavcev vplival na gospodarjenje.

K večji budnosti in zavesti silijo delovne kolektive tudi novi predpisi socialnega zdravstvenega zavarovanja. V razpravah je bilo večkrat slišati pripombe, da bo moral biti odslej drug drugemu vedno »za petami«. Drugače povedano: vsakdo bo dobro premislil, preden bo dal od svojega dohodka del sredstev za bolovanje. Delavcu ne bo vseeno, če bo slišal, da njegov sodelavec med bolniškim dopustom doma kida gnoj. Člani kolektivov so predlagali, naj bi imela vsa večja podjetja in ta namen posebnega kontrolorja, ki bi obiskoval bolnike in preganjal tiste, ki bi hoteli na stroške celotnega delovnega kolektiva lenuhariti doma, oziroma med bolniškim dopustom opravljati domača dela.

Vsekakor je najbolj spodbudna ugotovitev, da pada pripombe in predlogi iz vrst delavcev, da člani kolektiva sami zahtevajo to, kar so doslej pogrešali. Brez izobraževanja in poučenega proizvajalca sicer ne bi imeli gospodarnega upravljavca.

Nova lovška koč na Pakzeu

Zgradili smo si lovski dom

Pred tedni je Lovska družina iz Toplice odprla svojo koč na Pakzeu nad Starimi žagami. Ze več let so si lovci tak dom želeli, letos pa so ga le bili. Lovski dom je zrasedl večinoma s prostovoljnimi delom družine. Vloženih je bilo nad 2000 prostovoljnih delovnih ur, ki so jih lovci z veseljem opravili, čeprav je Pakze od Toplice oddaljen dve uri. Za njihovo požrtvovalnost jih je treba pohvaliti.

Lovska koč stoji na enem

najlepših predelov lovišča. Obdana je z gozdovi, v katerih je mnogo zanimivosti iz NOB. Marsikateremu lovcu in ljubitelju narave bo koč pravi počitniški dom, kjer bo užival lepote narave in opazoval navade divjadi. Morda se mu nasmehta celo lovška sreča, da s preže blizu koč položi na ščetine merjasca, ki se rad zadržuje tod. Lahko pa se sreča tudi s komarincem, ki jeseni, ko zori sadje, obiskuje te kraje.

Lovska družina Toplice

Kako smo pionirji zasledili vohuna

Dne 10. septembra 1944 so švabobranci hajkali z Novega mesta proti Toplicam. Švabobranci so se v bližini vasi ustavili in so poslali svojega vohuna naprej v Toplice. Obkleli so ga v žensko in mu naročili, da naj poižve, kje so partizani v zasedi in koliko jih je.

Ta »ženska« je prišla v Toplice in je začela nas pionirje spraševati o partizanih. Nam se je to kar sumljivo zdelo. Mislili smo, da kmečka ženska nima nikoli pobarvanih ustnic in obrvi. Sumljivo se nam je zdelo, zakaj tako sprašuje po partizanih. Povedali ji nismo niti besedice. Potem je odšla v sosedovo hišo. Mi smo jo zasledovali.

Premišljevali smo, kaj naj storimo, ker ni bilo nobenega partizana v Toplicah. Edino patrila je takrat prišla, kateri smo hitro vse povedali in jo prosili, naj žensko aretirajo. Kakor smo jim rekli, tako so naredili. Obkolili so hišo, vzeli to žensko in odšli v bližino vas Podturn. Tam so jo vse sprašali in jo zaprli. Čez štiri dni pa smo že zvedeli, da je bil to švabobranec, oblečen v žensko, ki je prišel vohunit.

Vsi pionirji smo se razveselili, ker smo ujeli vohuna. Tudi partizani so bili veseli.

Milena Henigman, Toplice

Tudi takele škatle si upajo na ceste; neregistrirane, brez luči in smernikov, brez vseh potrebnih vijakov in varoval, z izrabljenimi ležaji in pokvarjenimi zavorami...

Novomeška kronika

■ Gradnja stolpičev na Zagrebški cesti lepo napreduje. Tisti, ki bodo v njih dobili stanovanja, že nestrpno pričakujejo konec gradnje. Ze zdaj je videti, da bo ta podoba tega predela Novega mesta povsem spremenili.

■ Zelenjavno trgovino na Glavnem trgu (zgornjo) so te dni zapeli. Gospodinja morajo zdaj kupovati na tržnici, vendar ji to ne moti, saj vedo, da je to le začasno. Trgovina na Glavnem trgu namreč preurejajo in bo, ko bodo dela končana, spet lepa pridobitev za Novo mesto.

■ Za nastop Dubravke Tomič, ki je sinoči priredila v Novega mesta koncert, je bilo veliko zanimanje kljub precej dragim vstopnicam. Občinstvo v našem mestu želi tako kvasitnih prireditvev, ki jih je sicer zelo malo.

■ Na pokopališču so že začeli urejati grobove, da bodo do 1. novembra urejeni in pripravljani za praznik. Nekateri svojci umrlih že ravnaajo zemljo in okolice grobov ter sadi sveže rože. Tudi pokopališka uprava oz. Pogrebni zavod sta že začela z načrtnim delom na pokopališčih. Posebno smiselno pokopališče je nujno potrebno čistjenja in ureditve!

■ Prodaja ozimnice prav lepo poteka, kot so nam povedali pri KGPK. V obeh prodajalnah z

zelenjavo so letos prodali za ozimnico prebivalcem Novega mesta okoli 30 ton krompirja različnih vrst, blizu 30 ton paprike za vlaganje in okoli 10 ton paradiznika za vlaganje. Krompir so prodajali in ga še prodajajo po 22 do 23 din kilogram, papriko od 80 do 90 din, paradiznik pa od 65 do 90 din kilogram. Jabolka je letos malo, kot smo že pisali, kljub temu pa jih KGPK prodaja; interesenti jih lahko dobe po 60 do 70 din. Vse omenjene količine so bile prodane potrošnikom neposredno, koliko krompirja in ostalega je prodala gosleja za ozimnico KZ Novo mesto, tokrat žal nimamo mogli zvedeti.

■ Zivljski trg je bil minuli ponedeljek še kar dobro založen. Bilo je precej kosanja, po katerem so gospodinjne rade sevale. Prodajali so ga po 100 din kg. Dobiti je bilo tudi morske ribe po 430 din kg, krompir po 35 din, grozde po 140 din, solato po 120 din, papriko po 100 din, paradiznike po 80 din, buče po 30 din, hruške po 70 din, jabolka po 60 din, orehe po 150 din, kumare po 80 din, gobe po 350 din, motovilec po 500 din, fižol po 150 din, zelje po 100 din ter šopke rož po 170 din. Tokrat je bilo že precej zanimanja za pletenine.

■ Gibanje prebivalstva: rodila sta Anica Zajc in Muzejska 4 — dečka, Alojzija Bohič s Ceste komandanta Staneta 8 — dečka. Porok in smrti ta teden ni bilo.

Športniki za občinski praznik Novega mesta

Zvedeli smo, da občinska zveza za telesno kulturo Novo mesto skupaj z občinskim sindikalnim svetom pripravljata obsežen program športnih prireditev v počastitev letošnjega občinskega praznika. Da bi se s programom prireditvev natančneje seznanili, smo zaprosili za pomenek predsednika ObZTK Alojza Serinja.

«Delavske športne igre Novega mesta» je dejal tovariš Serini, »sicer niso v okviru prireditve občinskega praznika, vendar pa bomo njihov slovesen zaključek vnesli v ta program. Sporazumno z občinskim sindikalnim svetom smo pripravili za danes, 22. okt., ob 9. uri športno paradjo oziroma defile športnih ekip delovnih kolektivov, ki so sodelovali na igrah. V defileju, ki se bo okoli 10. ure končal za Glavnem trgu, bodo sodelovale tudi vse telesno kulturne organizacije novomeške občine, poleg njih pa še gasilci, taborniki, pripadniki JLA, mopeditisti, člani LT itd. Takoj po defileju, približno ob 10. uri, bo na cesti od Bršljara do Glavnega trga tradicionalni tek po ulicah Novega mesta. Letos pričakujemo zelo močno konkurenco, saj so objubilili udeležbo tudi Franc Červan, Slavko Špan itd. Tudi v ženski konkurenci bo zanimiva borba za pokale.»

«Po končanem teklu» je nadaljeval tovariš Serini, »bo slovesna razglasitev rezultatov, podeljeni bodo pokali (letos v trajno last), nato bomo objavili rezultate različnih tekmovalov v počastitev občinskega praznika

in zmagovalcem podelili pokale in nagrade. Občinski sindikalni svet bo objavil končni vrstni red sindikalnih podružnic na letošnjih delavskih športnih igrah ter podelil vsiki pokal in poseben »pokal množičnosti«. Po tej slovesnosti se bomo preselili v dvorano Doma JLA, kjer bo ObZTK podelila najzaslužnejšim športnim delavcem in športnikom plakete in diplome, OBSS pa bo razglasil rezultate letošnjih iger ter podelil pokale, plakete in diplome najboljšim ekipam in posameznikom.»

«Ker sem že omenil, da bo v okviru prostav praznika več športnih prireditvev, je zaključil tovariš Serini, »naj dodam, da bo ObZTK organizirala rokometni turnir (v nedeljo, dne 21. oktobra, na Lek), tradicionalni turnir v malem nogometu, od 22. do 24. oktobra pokalni kegjaški turnir, 20. in 21. oktobra pokalni turnir v odbojki, turnir najboljših namiznoteniških ekip v občini, potem še pokalno občinsko brzo-potezno šahovsko prvenstvo, pokalno tekmovalje v streljanju, ballnanju itd. Večina teh tekmovalj bo v soboto, 20., in nedeljo, 21. oktobra, ostala pa bodo še med tednom, tako da bodo do 22. oktobra vsa tekmovalja zaključena. M.»

Tudi v mirnem času je tovarištvo potrebno, posebno na cesti!

Postanite tudi vi vzoren voznik!

skih in okrajnih oblastvenih organov in družbenih forumov, Zvez borcev, njegovi bojni tovariši in mnogi drugi. Kot zastopnik veterinarske fakultete iz Zagreba je prišel prof. dr. Firdrih, dalje direktor veterinarskega zavoda dr. Mirjan Pavšič, predstojnik veterinarskega oddelka biotehnične fakultete dr. Batis. Navzoč je bil tudi akademski kipar Vladimir Stoviček, ki je izdelal spominsko ploščo.

Slavnost je pričel dr. Karlo Gošler s pozdravom vsem prisotnim, nakar je veterinar Fr. Rumpret v lepih besedah orisal lik Dušana Jereba kot človeka, izredno socialno čutečega veterinarskega delavca in neustrašnega borca za pravice in boljšo bodočnost našega ljudstva, borca, ki je v boju z okupatorjem žrtvoval tudi svoje življenje. Postavil ga je za vzor, ob katerem naj se zgledujejo doraščajoči rodovi.

Za njim so se spominu Dušana Jereba poklonili v imenu svojih ustanov s krajsimi nagovori prodekan biotehni-

ne fakultete v Ljubljani dr. Srečko Valovec, glavni veterinarski inšpektor LRS dr. Albin Sedej, predsednik Društva veterinarjev LRS dr. Valentinčič ter zastopnik Zveze študentov veterine iz Ljubljane.

Zatem so sorodniki, sošolci ter zastopniki okrajnega in občinskega odbora ZB, društva veterinarjev in veterinarskih tehnikov okrajev Gorica, Ljubljana, Maribor, Koper in Celje ter biotehnične fakultete iz Ljubljane položili pred spominsko ploščo vence in cvetje.

Po pesmih, ki jih je zapel moški pevski zbor ki nosi ime padlega heroja Dušana Jereba, je bila odprta razstava, ki jo je v počastitev Jerebovega spomina pripravil Dolenjski muzej in so si jo vsi prisotni z zanimanjem in prizananjem ogledali.

Po končani slovesnosti so v popoldanskih urah številni gostje odšli na krajše izlete po novomeški okolici in Dolenjski, ki je prav ta dan blestela v vsem čaru in raznogovori prodekan biotehni-

LJUDJE MED SEBOJ

»Birokrati ste, nič drugega. Zunaj tako lepo vreme, vi pa nam kradete čas s temi vašimi birokratskimi postopki. Dve uri sem že zapravil s prodajo teleta...« — Se vrsta hudih besed se je ušla med ploho zabavljaja na šefa krajevnega urada v Zuzemberku na dan odkupa živine pri tamošnji za drugi. Šef krajevnega urada pa je kljub občanovemu neupravičenemu izbruhu odzidal mirno kri in vlijuden ton: »Ne morem izdati živinskega potnega lista za tele, če nimam potrčila, ali gre v zakol ali za rejo. Tak je predpis in tako delamo že delj časa. To vedo tudi odkupovalci zadrage. Na živinskem potnem listu mora biti zapisano, kam je tele namenjeno, sicer se zgodi, da se tele, odrejeno za rejo, preseli med tiste, ki grejo v zakol. Bilo je že več takih primerov.« Veterinar je potrdil, da je šef krajevnega urada ravnal pravilno.

»Dragocen« čas

Vendar nam ne gre toliko za postopek pri izdaji živinskih potnih listov. Gre za »dragocen« čas, ki ga ljudem bojda krade tak postopek. Res je bilo ta dan izredno lepo vreme, ne samo dopoldan v času odkupa, marveč ves dan. Bil sem nemalo presenečen, ko sem tri ure zatem videl iste prodajalce telet, seve, pri litru vina v gostilni: »Pijmo, jaz bom dal še za en liter! Samo enkrat živimo!« Pri tem »delu« pa čas ni bil nič več dragocen.

Vloga mladih bi bila lahko večja

11. novembra bo v Trebnjem občinska konferenca LMS. Nanjo se pripravljajo vsi mladinski aktivni vasi in v delovnih organizacijah. Prav te dni imajo aktivni tudi redne letne konference, na katerih obravnavajo najbolj pereča vprašanja mladine in pripravljajo predloge za občinsko konferenco.

Občinska mladinska konferenca naj bi se bistveno razlikovala od prejšnjih konferenc. V ta namen bo, kakor pričakujejo, zelo veliko govora o večjem vključevanju mladih v organizacijo ljudske mladine.

To velja predvsem za mlade proizvajalce v gospodarskih organizacijah, ki dobivajo delovno silo pretežno iz vrst mladine. Ob vstopu v podjetje bi morali predstavniki političnih organizacij v delovnem kolektivu mladega in največkrat nezkušenega človeka kmalu seznaniti s področji, kjer se lahko vključijo, tako tudi z mladinskimi aktivom in različnimi klubi mladih združenikov oziroma proizvajalcev pri tej ali oni gospodarski organizaciji.

Nemajhna naloga čaka organizacijo ljudske mladine pri vključevanju vaše mladine v organizacijo. Zato bi morali znova oživetiti in se pomnožiti klubi mladih združenikov, katerih namen je

treba mladino voditi za roke, vendar je večkrat brez izkušenj in je zato čisto neprodorna.

TREBANJSKE NOVICE

vzgojiti naprednega kmečkega proizvajalca. Prav tako naj bi klubi pomagali pri hitrejšem prodoru sodobne agrotehnikе, arondiranju zemljišč in podružljanju zemlje ter proizvodnje.

V sedanjem razvoju je mladina še vedno prepuščena sama sebi, zato bo konferenca zahtevala pomoč mladim tako od strani starejših in izkušenih kot od političnih organizacij oziroma njihovih članov. Nihče ne trdi, da je

Kolo, nagrada za najboljši predlog

Komisija za prometno varnost pri ObLO v Trebnjem je na seji 28. septembra razpravljala o akciji v oktobru, mesecu prometne varnosti. Da bi državljani v tem času posvečali večjo pozornost varnosti na cestah in da bi se na območju občine zmanjšalo število prometnih nesreč, je komisija razpisala nagrado za vse, ki bodo v tej akciji največ prispevali. Razen tega bo komisija podelila posebno nagrado — kolo tistemu občanu ali skupini, ki bo sta najbolje predlagala, kako bi izboljšali promet v občini.

Dekleta in žene iščejo zaposlitev

Že zdaj lahko z gotovostjo trdimo, da perspektivni razvoj, kakršnega smo začrtali v gospodarstvu in na ostalih področjih Dolenjske, z zaposlovanjem ne bo mogel vsrkati vse doračajoče mladine in iz dneva v dan močnejšega odliva ljudi s podeželja. Zlasti je opaziti vedno manjše povpraševanje po ženski delovni sili. S tem problemom se bomo morali resneje ukvarjati. Vse kaže, da bo treba zaenkrat usmerjati žensko delovno silo v kmetijstvo in v gospodinjstvo, kjer bi se lahko dekleta zaposlila kot gospodinjske pomočnice. Večina deklet se, žal, temu poklicu ogiba.

V večjih mestih, zlasti v Ljubljani in v Kranju, pa tudi v Mariboru in v Celju, je vedno večje povpraševanje po gospodinjskih pomočnicah. Morda ima ta poklic res nekaj senčnih strani, brez dvoma pa je v njem tudi precej sončnih. Mlada dekleta najbolj moti delovni čas, kadar jim na zavodu ponudijo mesto gospodinjske pomočnice. Res je, v tem poklicu ni osemurnega delovnika, drži pa tudi to, da gospodinjska pomočnica ni popolnoma zaposlena ves dan.

V torek ni bilo nobenega krvodajalca v Novem mestu!

Tudi v torek, 16. oktobra, kolektiv IMV žal ni izpolnil svoje obljube in ni poslal k oddaji krvi v Transfuzijsko postajo Novo mesto prav nobenega krvodajalca, tako da je vse osebe čakale zaman. Ker bo v bolnišnici v četrtek nekaj težjih operacij, pri katerih bodo morali nujno uporabiti transfuzijo krvi, Transfuzijska postaja pa nima na zalogi prav nič krvne plazme, so težko stanje rešili z razumevanjem kolektivov NB Novo mesto, OLO Novo mesto, Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje in Oddelka za notranje zadeve, ki

Slaba postrežba v »Grmadi«

V »Grmadi« v Trebnjem, ki je edini družbeni lokal v središču trebanjske komunne, se obiskovalci in abonenti vedno bolj pritožujejo glede postrežbe in kvalitete hrane ter pijača. Če želite v tem lokalu popiti konjak ali turško kavo, dobite pijače, ki nimajo niti barve niti okusa tistih pijač, ki ste jih naročili. Streženo osebje zatrjuje, da mora postreči s tem, kar je nabavljeno. Sprašujemo se, kako opravičuje postrežbo s takimi pijačami in slabo prehrano upravno osebje lokala. Ali mora gost res enostavno popiti, kar mu prinese, in plačati, češar ni naročil? Mar ni to goljufija? Ne moremo tudi razumeti, da tržna inspekcija tega še ni opazila in ustrezno ukrepala.

Zidava stanovanj družbenega sektorja v okraju

V našem okraju je bilo lansko leto zgrajenih 244 stanovanj, ki so obsegala skupno 12.743 kvadratnih metrov. Tako je pripadalo vsakemu novo zgrajenemu stanovanju povprečno 52 kvadratnih metrov površine. Vrednost vseh teh del pa je znašala 836 milijonov dinarjev.

PROMETNI KROŽEK SPET PRIDNO DELA

Kakor lansko leto smo tudi letos začeli s prometno vzgojo. 30. pionirjev se naš je vključilo v AMD Trebnje. Vodi nas mladiček tov. Franc Gričar. Do zdaj smo imeli štiri predavanja, na katerih smo obravnavali vzdrževanje kolesa, osnovne vožnje na križišču ter prometne znake.

Med nami je tudi deset mladičkov prometnikov, ki že poznajo osnovna pravila vožnje z motornimi vozili. Prvič smo nastopil kot mladičniki 29. septembra, to je na dan 20. obletnice pionirske organizacije. Urejali smo promet v Trebnjem; drugič pa smo pod vodstvom tov.

Zastopniki zavarovancev v Trebnjem so izvoljeni

10. oktobra so bile v Trebnjem volitve v skupščino komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Zavarovance trebanjske komunne bodo v skupščini zastopali trije: Darko Kristof, sekretar tovarne šivalnih strojev »Mirna«, bo zastopal industrijo, kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, trgovino in gostinstvo; socialistično obrt, komunalno dejavnost, prosveto, zdravstvo, ustanove in organizacije bo zastopal sodnik okrajnega sodišča v Trebnjem Jože Bisjak, medtem ko bo Ludvik Slak, upokojenec, v skupščini predstavnik upokojujencev. Delegati so se volitve udeležili v zadovoljivem številu.

Gričarja in mladičkov iz Mokronoga usmerjali promet na Trebelnem. Kljub slabemu vremenu in precejšnjemu prometu smo delo uspešno opravili.

Čaka pa nas še vrsta nalog in upamo, da jih bomo med šolskim letom izpolnili. Pomagali bomo mladičkom usmerjati promet, organizirali bomo ocenjevalne vožnje s kolesi in hitrostne tekme, in če bomo imeli denar, si bomo gledali tudi promet v kakem večjem mestu.

Tov. Francu Gričarju se za požrtvovalno delo najlepše zahvaljujemo in ga prosimo še za nadaljnjo pomoč in sodelovanje.

Marija Krulc, 8.b razred Trebnje

Ne morete prodati vaših izdelkov?

Morda trg še ne pozna vaših uslug, ki jih lahko nudite potrošnikom?

Vam morda naraščajo zaloge v skladišču?

Potem se predstavite kupcem z

OGLASOM v DOLENJSKEM LISTU!

Več kot 80.000 bralcev bo spoznalo vaš kolektiv in vaše izdelke oz. usluge!

V Šentlovincu bodo odkrili spomenik borcem in talcem

Kot vsa Dolenjska tako je tudi šentlovensko področje žrtvovalo v NOB štiri borce in talceve. Pred nekaj leti je bila v počastitev padlih partizanov odkrita spomeniška plošča v stavbi Zadružnega doma v Šentlovincu. A to je preskrbetno spomin za 32 mladih življenj! Zato so prebivalci izrazili željo, da se žrtvam postavi spomenik. Nalogo je prevzela organizacija ZB v Šentlovincu in tako, začetki priprav. Naložila je tukajšnjega rojaka inž. Mikliča, da je izdelal načrte,

KZ Trebnje pa je odstopila prostor, kjer naj bi spomenik stal in ki je po urbanističnem načrtu predviden za bodoče središče vasi. Domačini so podarili v ta namen precej lesa ter s prostovoljnimi delom zravnali zemljišče in uredili okolje. Staro mlekarno, ki je kvarila podobno celotnega okolja, pa so začeli rušiti. Spomenik je zamišljen v obliki obeliska in bo visok 7 m.

V nedeljo v Šentlovincu!

V nedeljo, 21. oktobra, bodo ob 10.30 uri odkrili spomenik padlim borcem in talcem v Šentlovincu na Dolenjskem. Popoldne ob 14. uri bo veselica. Vabljeni so vsi nekdanji borci in aktivisti NOV, kakor tudi ostalo prebivalstvo. Zelezniške zveze so ugledne!

Zahvala ob proslavi Gubčeve brigade

Vsem gospodarskim organizacijam in posameznikom, ki so pomagali pri proslavljanju 20-letnice II. SNOUB »Matija Gubca«, se odbor za organizacijo uspele proslave iskreno zahvaljuje.

Previdna vožnja — srečna vrnitev!

Tako se glasi napis na Glavnem trgu v Crnomlju. Branka Vukuša, člana upravnega odbora Združenja šoferjev in avtomobilstvo v Crnomlju, sem vprašal, kaj mi lahko pove o delu združenja v meseci v rnosti prometa. Takole mi je pripovedoval:

»Meseca prometne varnosti nismo pričakali križem ročno arveč smo se nanj pripravili. Skupno s komisijo za prosveto varno in avtomobilno društvo smo imenovali iz vrst šoferjev in avtomobilistov komisijo za tehnični pregled motornih vozil na cesti. Komisija dela trikrat tedensko na najprometnejših cestah. Pionirji pro-

metniki ustavljajo motorna vozila, nato eden izmed članov komisije pregleda vozilo in pove vozniku, kaj ni v redu, ter ga napoti k bližnjemu mehaniku. Član komisije in pionir prometnik zaželite vozniku srečno vožnjo in tako gre spet dalje.

Vsi ti pregledi so brez kazni, pač pa član komisije voznika po pregledu opozori, da bi ga ta ali ona okvara lahko stala življenje.

Druga ekipa zapisuje cestno-prometne prekrške vseh vrst. Konec meseca bomo na osnovi teh podatkov ugotavljali najpogostnejše prekrške in jim potem posvetili vso pozornost.

Jože Skof

Dovolj semen, premalo gnojil!

Kmetijske organizacije so se nalog v jesenski setvi resno lotile in so v roku naročile potrebne reprodukcijski material. Do zadnjega septembra so za lastno uporabo in pogodbene pridelovalce dobavile 280 ton sorte pšenice in 8 ton ječmena, kar je v

primerjavi z lanskim letom še enkrat več. Pravočasno so naročile tudi umetna gnojila, dobile pa so jih precej pozno in v precej manjših količinah, kot bi jih potrebovale.

Zaradi pomanjkanja umetnih gnojil in neredne dobave semen (naročil je bilo več, kot so pričakovali) je bil plan organizirane kmetijske proizvodnje do prvih dni v oktobru realiziran le na okrog 2300 ha, oziroma v nekaj več kot 50 odstotkih. Po zadnjih poročilih se akcija za nabavo umetnih gnojil uspešno nadaljuje in lahko v večini občin pričakujemo, da bo plan jesenske setve vsaj približno izpolnjen, le v Trebnjem ga bodo verjetno zmanjšali.

Umetna gnojila so v letošnji jesenski setvi osrednji problem. Vse kaže, da je ta problem skupen v vseh okrajih, ker od vsepovsod poročajo, da umetnih gnojil primanjkuje.

Cena še vedno popušča!

Na novomeškem sejmišču je bil pretekli ponedeljek zelo živahen promet, saj je bilo naprodaj kar 1303 prašičkov. Ker svinjske krme še vedno primanjkuje, je bilo prodanih le 863 pujskov. Kupci so bili prevsem domačini, nekaj je bilo Belokranjcev in Gorenjcev, pa tudi nekaj Hrvatov. Tudi tokrat je tovarna »Slije me« iz Zagreba nakupila precej mladih svinj. Na sejmu je bilo dobiti prašička že za 2.000 din, najdražji pa so bili 6000 din.

Darujte kri!

Delovni kolektivi in državljani!

Transfuzijska postaja Novo mesto zaradi nerednega dotoka krvodajalcev že nekaj časa ne more nuditi bolniškim ustanovam v Novem mestu toliko krvi, kolikor je potrebujejo za transfuzijo. Stanje je toliko težje tudi zato, ker ima Zavod za transfuzijo v Ljubljani le toliko krvi, da krije potrebe ljubljanskih bolnišnic in kliničnih zavodov.

V bolnišnici v Novem mestu se vsak dan pojavljajo kritični primeri na ginekološko-porodniškem ter na kirurškem oddelku, ko lahko rešujejo življenja operirancev ali ponesrečencev samo s transfuzijo krvi. Transfuzijska postaja pa nima krvi niti za najnujnejše primere. Sicer dobro organizirana krvodajalska akcija je potekala do letos brez večjih težav, letos pa prihaja vse manj in manj krvodajalcev, zlasti iz delovnih kolektivov.

Dravljani in člani delovnih kolektivov! S tem da darujete kri, se boste na human način oddolžili skupnosti, pomagali pri reševanju življenj in koristili tudi sebi, saj vas zdravstveni organi pred odvzemom krvi temeljito zdravstveno pregledajo! Odvzem krvi je vsak torek od 7. ure naprej v prostorih Transfuzijske postaje Novo mesto na kirurškem oddelku novomeške bolnišnice.

Po dogovorjenem razporedu da v mesecu oktobru kolektiv IMV Novo mesto vsak torek 50 krvodajalcev. Kolektiv prosimo, naj ne pozabi na to, da so od njegove udeležbe odvisna življenja mnogih operirancev in ponesrečencev (v torek, 9. oktobra je prišlo iz IMV na transfuzijsko postajo namesto 50 krvodajalcev samo 16!).

Ne pozabimo: kri krvodajalcev rešuje življenja!
OO RK NOVO MESTO,
Transfuzijska postaja Novo mesto

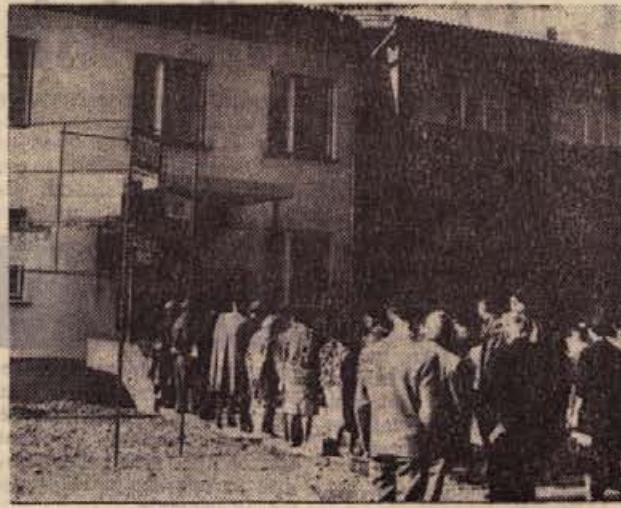
Že sedmič bomo praznovali krajevni praznik Kostanjevice

21. oktobra bodo ljudje iz območja krajevnega urada v Kostanjevici že sedmič praznovali svoj krajevni praznik. 21. oktobra 1943 je 38 domoljubov iz Kostanjevice in Prekope darovalo življenje na oltar domovine. Za svobodo in boljšo bodočnost je s tega področja padlo v NOV 620 borcev. Nedavno smo obiskali predsednika krajevnega organizacije SZDL v Kostanjevici Miha Burjo, ki je za naš list ob tej priložnosti naslednjo izjavo: »S krvo so naši občani plačali svobodo. Spomniti se moramo tistih mračnih dni, ko je bila usoda za Kostanjevčane in okoljske vasi še neznan... Danes dobiva nekoč zapuščen mestu Kostanjevica novo podobo. Utraja si pot h gospodarskemu napredku. V petih letih smo bili občani priča temu razvoju: pričel je obratovati

obrat Industrije perila iz Novega mesta, ustanovljeno je bil Splošno kleparstvo in Splošno mizarstvo. Uredili smo restavracijo in s tem omogočili razvoj turizma. Turizem, ki je važna gospodarska panoga pri nas, se je obogatil s simpozijem. Še osem let bodo kiparji iz različnih držav sveta ustvarjali svoje umetnine v Kostanjevici. Kostanjevica in okolica postaja tako znana ne samo v naši domovini, temveč tudi v neštetih drugih državah. To dokazuje tudi veliko zanimanje tujih turistov za znamenitosti Kostanjevice. Prav zato smatram, da je nadaljnja obnova kostanjeviškega gradu za razvoj turizma in gostinstva zelo pomembna. Že sama stavba predstavlja velik kulturni spomenik na Dolenjskem. Z doseženimi uspehi smo lahko zadovoljni. Vendar

menim, da bomo s sodelovanjem vseh občanov, organizacij in društev v bodoče dosegli še več. Naša krajevna organizacija SZDL bo tudi vnaprej pobudnik vsesplošnega napredka. Ob krajevnem prazniku pošiljam v imenu krajevnega organizacije SZDL vsem prebivalcem našega območja iskrene čestitke in jim želim še veliko delovnih uspehov v nadaljnji izgradnji naše socialistične domovine.«

D. K.

Z nedeljske otvoritve II. medklubske razstave fotografij v Vidmu-Krškem: predsednik kluba Ivan Glogovšek pozdravlja predstavnike oblasti, organizacij in goste

Prvi strojepisni tečaj

V ponedeljek se je pričel v Krškem prvi strojepisni tečaj. Trajal bo 80 ur, organizirala pa ga je delavska univerza. 16 slušateljev strojepisnega tečaja prve stopnje bo pridobilo tolikšno znanje, da bodo obvladali slepo pisanje na pisalnem stroju po desetprstnem sistemu.

Delavska univerza je nedavno z najetim posojilom nabavila 16 pisalnih strojev z dolgimi valji znamke TOPS. S tem je omogočila zainteresiranim pridobiti ustrezno znanje v strojepisju. Za pisalne stroje bo delavska univerza v kratkem nabavila nove pisalne mize.

Strojepisje poučuje na tečaju strojepiska Pavelca Tiho.

Ali bomo res vložili še 100 milijonov dinarjev za popravilo krškega mostu?

Gradnja stolpnice na Senovem

14. septembra je delavski svet senovskega rudnika sprejel sklep o financiranju gradnje 5-nadstropne stolpnice na Senovem. Investicija za gradnjo bo znašala okoli 80 milijonov dinarjev. Ker pa na Senovem primanjkuje lokalov, je bil delavski svet mnenja, naj bi pritličje stolpnice uporabili za lokale. S tem bi se gradnja stolpnice podražila za 10 milijonov dinarjev. Rudnik bo pri občinskem stanovanjskem skladu zaprosil za posojilo v znesku 45 milijonov dinarjev. Gradnjo stolpnice bodo sofinancirale

tudi nekatere ustanove in podjetja. Tako bo zdravstveni dom na Senovem investiral za eno stanovanje, občinski ljudski odbor za dve stanovanji, trgovsko podjetje Preiskrba s Senovega za en trgovski lokal in trgovsko podjetje Promet iz Vidma-Krškega prav tako za en lokal. Ostala stanovanja bo kolektiv rudnika uporabil za potrebe zaposlenih. Nova stolpnica, ki jo bodo verjetno pričeli graditi že letos, bo olepšala kraj in hkrati omilila stanovanjsko stisko senovskih rudarjev.

V eni izmed septembrskih števil našega lista smo na široko obravnavali problematiko krškega mostu. V tem sestavku smo med drugim tudi postavili vprašanje, kaj bo, če bo potrebno nekega dne prepovedati promet mostu ves tovorni in avtobusni promet. Hkrati smo omenili, da bi bilo nujno potrebno zbrati sredstva v republiškem, okrajnem in občinskem merilu ter končno pričeti z gradnjo novega mostu.

Kaže, da javna razprava in kritika nista predramili vseh pristojnih činiteljev. Inšpekcija javnih cest pri sekretariatu izvršnega sveta za promet LRS pa je 9. oktobra zadalžila Cestno podjetje

iz Novega mesta, da mora do 15. oktobra namestiti pri mostu napis, ki prepoveduje promet z vozili, katerih teža s tovorom presega 2 tona. Posebna komisija je namreč pri podrobnem pregledu 22. septembra ugotovila dejansko zmogljivost mostu.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Omejitev prevoza vozil težkih nad 2 tona, predstavlja dejansko zaporo mostu za ves avtobusni in tovorni promet. Naše slutnje v prvem sestavku so se torej uresničile.

Celotnemu gospodarstvu videmske občine se je s tem prizadela nepopisna škoda, prej ali slej pa bodo na lastni koži občutili to tudi marsikatera podjetja v okraju in v republiki.

Popravilo sedanjega mostu bi po strokovni oceni komisije stalo za dovoljeno obremenitev do 7 ton približno 30 milijonov dinarjev, za obremenitev do 12 ton pa okoli 100 milijonov dinarjev. Inšpektor za javne ceste pri sekretariatu izvršnega sveta za promet LRS je priporočil, naj se nujno reši vprašanje popravila mostu ter izdelajo projekti za permanentni most. V priporočilu pa ni nikjer omenjeno, kje naj bi se dobila sredstva za popravilo mostu. Ni naš namen, da bi se enkrat ugotavljali lastništvo mostu, ker smo prepričani, da so si o tem odgovorni činitelji povsem na jasnem.

Cestno podjetje iz Novega mesta je 8. oktobra obvestilo okrajni ljudski odbor, da je obnova mostu preko Save nujna. Ker podjetje predvi-

deva, da bo opravilo obnovitvena dela na tem mostu, je zaprosilo OLO, naj zadevo glede kategorizacije in lastništva mostu ter financiranja obnovitvenih del čimprej reši. Navedena urgencia je povsem razumljiva, ker je potrebno pravočasno nabaviti določene količine lesa, dela na popravilu mostu pa je potrebno iz varstvenih in operativno-tehničnih razlogov opraviti še v času, ko je Sava nizka.

Ce bomo za popravilo krškega mostu vložili 30 ali 100 milijonov dinarjev, pa stvari še daleč nismo rešili, kajti čez leto ali dve bo prav gotovo potrebno za popravilo vložiti še nadaljnje milijone. In koliko milijonov smo do slej že vložili? Včasih smo zelo natančni pri malih investicijah, ne moremo pa trditi, da je tako pri investicijah za popravilo, že zdavnaj amortiziranega mostu. Ali bomo za res vložili 100 milijonov dinarjev zamo za začasno rešitev problema nad sto let starega mostu preko Save? Drago Kastelic

Z znanjem krepimo obrambno moč domovine

Na nedavni smotri rezervnega starešinskega kadra je bilo ugotovljeno, da so predavanja zadnje čase ponekod slabše obiskana (samo z 28 odst.). Razlog slabi udeležbi na predavanjih, je prepričanje nekaterih članov organizacije rezervnih oficirjev in podoficirjev, da je organizacija pač na prostovoljni osnovi. To pa je povsem zgrešeno. Rezervni starešinski kader JLA je dolžan izpolnjevati vse dolžnosti

do domovine. Iz tega izhaja, da je moralno odgovoren za svoje početje pred organizacijo ZROP. Kdor ne izpolnjuje dolžnosti do organizacije, slabi obrambno sposobnost naše Ljudske armade. Zavedati se moramo, da je razvoj vojne tehnike, taktike in terminologije nezadržen in da zahteva zato tudi intenzivno študij. Žal se večina članov ZROP iz Vidma-Krškega ne zaveda te dolžnosti. Nekateri celo po-

zablajo, da je ZROP oblika strokovnega in splošnega izobraževanja rezervnega starešinskega kadra JLA. Mnogi se niti ne čutijo obvezne, da bi se v organizacijo sploh vključili! Vodstvo občinskega odbora ZROP bo moralo disciplino v organizacijah zaostri.

Letos je predpisan nov način strokovnega izobraževanja članov. V »Glasniku« že od septembra dalje izhaja posebna priloga s posameznimi temami. Posebna komisija namerava s konzultacijami preveriti znanje rezervnega starešinskega kadra. Zadovoljiva ocena in redna udeležba na predavanjih, bosta vplivali na oprostitev vojaških vaj.

Predsedstvo ZROP je za leto 1962/63 sestavilo bogat program za delo v organizaciji. Vse nedelje v oktobru je obvezno streljanje z malokal-

brsko puško. V novembru bodo dopolnilna predavanja o temah, ki bodo do takrat izšle v »Glasniku«. Taka predavanja bodo tudi v februarju, marcu in aprilu. V decembru pa bodo predavanja iz tematike NOB. V maju in juniju bodo po osnovnih organizacijah treningi v orientacijskem patrolnem pohodu in nato še občinsko prvenstvo.

Letošnji program izobraževanja članov omogoča vsakomur, da si pridobi dragoceno znanje. Z malo več sodelovanja v organizaciji in večjo moralno odgovornostjo članov bodo vse naloge z lahkoto izpolnjene.

Prav bi bilo, da bi gospodarske organizacije denarno podprile organizacijo ZROP pri izvedbi teh programskih nalog. S tem bi hkrati krepile obrambno moč naše domovine.

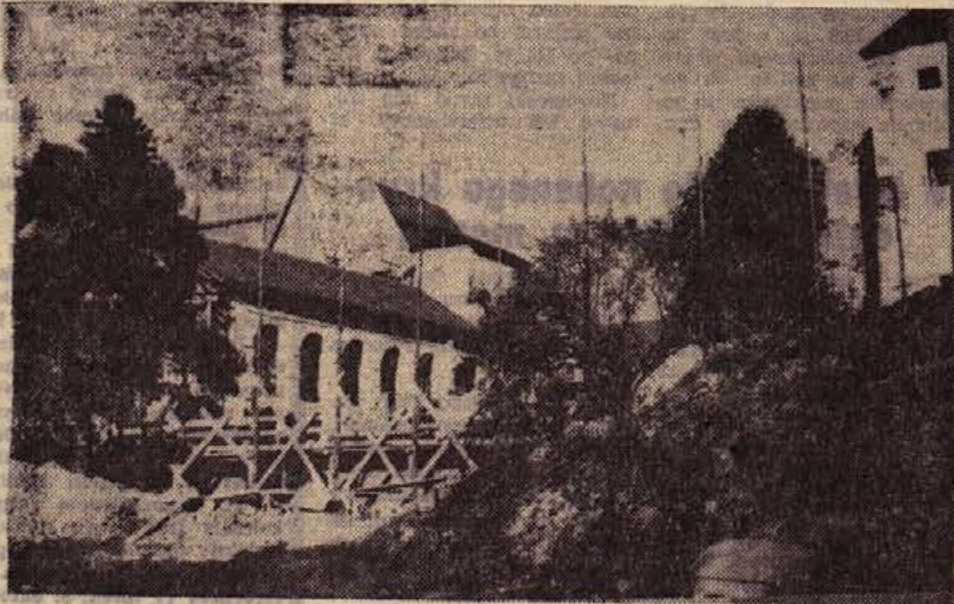
Druge delavske športne igre v občini Videm-Krško

Komisija za izvedbo delavskih športnih iger pri občinskem sindikalnem svetu je 9. oktobra razpisala II. delavske športne igre v občini Videm-Krško. V času od 8. do 27. oktobra se bodo sindikalne podružnice pomerile v lahki atletiki, namiznem tenisu, nogometu, streljanju, odbojki, šahu, kegljanju, ro-

kometu in balinanju. Podelitev priznanj za doseg najboljših mest bo 27. oktobra v hotelu Sremič.

Večerna politična šola v Krškem

Ze četrto leto deluje v Vidmu-Krškem večerna politična šola, ki jo organizira občinski komite ZK v sodelovanju z delavsko univerzo. Šola je namenjena članom ZK, odgovornim voditeljem družbenih služb in članom družbenega ter delavskega upravljanja. Letos se je večerna politična šola pričela 15. oktobra in bo trajala vse do 13. novembra. Šolo obiskuje okoli 20 slušateljev, ki bodo v času šolanja seznanjeni s konkretnimi gospodarskimi in političnimi problemi v videmsko-krški občini.

Kostanjeviški grad je sredi obnove: dosedanji vhod na grajsko dvorišče je že zaprla nova stena, za gradom pa so speljali novo cesto, po kateri se bo poslej prišlo v notranost gradu z vozili. Dostop na razstavnih prostor galerije na prostem je seveda ostal prav tako kot doslej

Nov prostor za krško klavnico

Posebna komisija, ki se je nedavno sestala, je potrdila, da je gradnja klavnice sredi mesta neumestna in tudi neekonomična, saj bi od starega zidovja ostalo le malo, vse ostalo pa bi bilo treba na novo zgraditi. To bi veljalo 15 milijonov dinarjev brez opreme, nevdržno stanje v klavnici pa se kljub temu ne bi dosti izboljšalo. Zato so se odločili za povsem novo gradnjo, in sicer južno od stadiona »Matije Gubca«.

Prostor so izbrali izven poplavnega področja in bodočega gradbenega območja. Tudi problem kanalizacije je zaradi bližine Save mnogo lažje rešljiv, vodovod pa je tako v neposredni bližini. V objektih na stadionu je že trofazna električna instalaci-

ja, na katero bodo napravili priključek. Po ugotovitvah komisije stroški za novo stavbo ne bodo večji od stroškov, predvidenih za adaptacijo klavnice v mestu. Denar bo smotrno vloženo v novo investicijo, ki bo le zametek bodoče velike klavnice. Predvideno opremo, stroje in hladnilnico pa bodo lahko uporabili tudi v novem objektu.

Odločitev komisije je pravilna in utemeljena. Zato so jo ljudje pozdravili. Naš list želi podjetju »Meso« nadaljnjih uspehov in hiter razvoj, v sestavkih pa, ki smo jih objavili, smo zastopali mnenje večine, gospodarski interese komune in prizadetega podjetja; zato menimo, da so odigrali pravo vlogo.

KMETIJSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA NA KRKI

ČESTITA PREBIVALSTVU KOSTANJEVICE ZA PRAZNIK — 21. OKTOBER!

posestvom in vinsko kletjo

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO

s kmetijskim in gozdarskim obratom, VSE KRAJEVNE DRUŽBENE IN POLITIČNE ORGANIZACIJE!

